

Eija Leinonen

**OIVANGIN NUORISOKESKUKSEN LEIRIKOULUJEN TUOMA MATKAILU-
TULO KUUSAMOSSA KEVÄÄLLÄ 2008**

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
Matkailun koulutusohjelma
Syksy 2009

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma
Tekijä(t) Eija Leinonen	
Työn nimi Oivangin nuorisokeskuksen leirikoulujen tuoma matkailutulo Kuusamossa keväällä 2008	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja(t) Anneli Karppinen
	Toimeksiantaja Oivangin Nuorisokeskus, Kuusamo
Aika Syksy 2009	Sivumäärä ja liitteet 34 + 9
<p>Kuusamossa sijaitseva Oivangin nuorisokeskus tarjoaa leirikoululaisille monipuolisia elämyksellisiä palveluita. Keskuksen omistaa Kuusamon kaupunki ja sen toimintaa valvoo Opetusministeriö. Leirikouluja järjestetään luonnonkauniissa maisemissa järven rannalla lähellä Rukan ja Kuusamon palveluita. Opinnäytetyössä haluttiin selvittää, kuinka paljon Oivangin nuorisokeskuksessa vierailleet leirikouluryhmät jättivät rahaa Kuusamoon leirikoulunsa aikana.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettinen viitekehitys käsittelee nuorisokeskuksia, leirikouluja, sekä matkailutuloa. Teoriaosuudessa perehdytään yleisesti Suomen nuorisokeskuksiin ja tarkemmin Oivangin keskukseseen. Matkailutulon merkitystä tarkastellaan Suomen ja Kuusamon osalta.</p> <p>Kvantitatiivinen tutkimus toteutettiin jakamalla leirikoululaisille sekä heidän ohjaajilleen kyselylomakkeet. Kyselylomakkeita jakoivat Oivangin nuorisokeskuksen työntekijät kevään 2008 aikana lähes kaikille ryhmille. Kyselyyn saatiin kaikkiaan 133 vastausta.</p> <p>Kyselyiden tulokset käsiteltiin SPSS-tilasto-ohjelmalla. Kyselyistä haluttiin selvittää kuinka paljon ja mihin ryhmät käyttivät rahaa Kuusamossa ollessaan. Lisäksi haluttiin tietää kuinka kauan ja miten ryhmät keräsivät rahaa leirikoulua varten. Tutkimustuloksista ilmeni, että ryhmät jättivät rahaa Kuusamoon vierailunsa aikana, eli vaikutus Kuusamon matkailutuloon on positiivinen.</p>	
Kieli	suomi
Asiasanat	leirikoulut, nuorisokeskukset, matkailutulo
Säilytyspaikka	☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun Kaktus-tietokanta ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Kajaani University Of Applied Sciences	Degree Programme Tourism Management
Author(s) Eija Leinonen	
Title Tourism Revenue in Kuusamo - Case Oivanki Youth Centre Camp Schools in Spring 2008	
Optional Professional Studies	Instructor(s) Anneli Karppinen
	Commissioned by Oivanki Youth Centre, Kuusamo
Date Autumn 2009	Total Number of Pages and Appendices 34 + 9
<p>The Oivanki Youth Centre is one of the ten national youth centres in Finland. The centre is owned by the town of Kuusamo and its operation is controlled by the Finnish Ministry of Education. The centre offers services near Kuusamo and Ruka, in a beautiful natural environment. The aim of this thesis was to explore the financial consumption of the visitors of the Oivanki Youth Centre during their stay.</p> <p>The theory of this thesis discusses youth centres, camp schools and tourism revenue. The theory discusses youth centres in general and Oivanki Youth Centre in further detail. Tourism revenue is observed in Kuusamo area and, respectively, in Finland.</p> <p>The survey was carried out by distributing questionnaires to the visitors. The questionnaires were distributed by the employees of the Youth Centre during the spring of 2008 to all groups visiting Oivanki. 133 replies were received and they were analyzed by the SPSS-statistic software.</p> <p>The aim of this survey was to find out which services the groups used in Kuusamo and how much money they used during their stay, how they gathered the money for the camp school and how long it took to gather the money</p>	
Language of Thesis Finnish	
Keywords	Camp schools, Youth Centres, tourism revenue
Deposited at	☒ Kaktus Database at Kajaani University of Applied Sciences ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 NUORISOKESKUKSET	3
2.1 Suomen nuorisokeskukset	3
2.1.1 Nuorisolaki	4
2.1.2 Nuorisokeskusten tarjoamat palvelut	4
2.2 Nuorisokeskus Oivanki	5
3 LEIRIKOULUT	7
3.1 Leirikoulujen historiaa	7
3.2 Leirikoulu Suomessa	8
3.3 Leirikoulujen tavoitteet	9
4 MATKAILUTULO	10
4.1 Matkailutulo	10
4.2 Suomen matkailu	10
4.3 Kuusamon matkailu	11
4.4 Kuusamon matkailutilastoja	12
5 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄT	14
5.1 Kvantitatiivinen tutkimus	14
5.2 Tutkimusmenetelmä	15
5.3 Tutkimusaineisto	15
5.4 Opinnäytetyön reliabiliteetti ja validiteetti	17
6 TULOKSET	19
7 POHDINTA	28
7.1 Omia huomioita ja arvioita vastauksista	28
7.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet	29
7.3 Oman asiantuntijuuden pohdinta	30
LÄHTEET	32

LITTEET

1 JOHDANTO

Koulun ulkopuolista opetusta on tarjottu aina antiikin ajoista alkaen, jo tuolloin oppilaita vietiin totutusta kouluympäristöstä luontoon oppimaan asioita. Varsinaisen leirikoulutoiminnan voidaan katsoa alkaneen englannissa 1900-luvun alussa. Suomeen leirikoulut rantautuivat 1950-luvun aikana, jolloin Kansakoulujen Nuorisotyön Keskus ry järjesti ensimmäiset leirikoulut Punkaharjulla.

Suomessa toimii kymmenen valtakunnallista nuorisokeskusta, jotka järjestävät vuosittain yli tuhat leirikoulua. Keskuksista viisi ensimmäistä perustettiin 1980-luvun alussa. Keskukset sijaitsevat joka puolella Suomea, joten ne tarjoavat monipuolisen ja laajan verkoston suomalaiselle nuorisotyölle.

Nuorisokeskukset saavat toimintaansa valtion avustusta, mikä jaetaan harkinnanvaraisesti toiminnan määrään ja laatuun perustuen. Avustusten lisäksi keskukset rahoittavat toimintaansa myös asiakkailta saaduilla majoitus-, ravitsemus- ja ohjelmapalveluvaroilla. Vuonna 2006 nuorisokeskukset keräsivät näitä voittoja yhteensä lähes 7 miljoonaa euroa. Koska keskukset eivät saa olla kaupallisia liiketoimintayksiköitä, niiden voitot menevät nuorisopalveluiden kehittämiseen.

Oivangin nuorisokeskus sijaitsee Kuusamossa, lähellä niin Rukan kuin Kuusamon keskustan palveluita. Keskuksen omistaa Kuusamon kaupunki ja sen toimintaa valvoo Opetusministeriö. Keskus tarjoaa monipuolisia aktiviteetteja leirikouluryhmille ympäri vuoden. Erityisesti Oivangissa tarjotaan seikkailullisia, elämyksellisiä luontoon liittyviä leirikouluja.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Oivangin Nuorisokeskus. Toimeksiannon mukaisesti opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, kuinka paljon Oivangin nuorisokeskuksen leirikoululaiset ohjaajineen jättävät rahaa Kuusamoon kevään 2008 aikana. Tutkimuksessa tarkastellaan ryhmien rahankäyttöä yleensä, sekä pyritään saamaan selville, minkälaisiin palveluihin rahaa on käytetty. Lisäksi pyrkimyksenä on tutkia vastaajien taustoja suhteessa rahankäyttöön. Tarkoituksena on myös selvittää, miten rahaa leirikouluja varten on kerätty ja kuinka kauan varainhankinta on kestänyt.

Matkailun kannalta leirikouluja ja nuorisokeskuksia on tutkittu vähän, eikä Oivangin nuorisokeskuksen osalta ole olemassa tilastoa siitä, kuinka paljon leirit tuovat rahaa paikkakunnal-

le. Vaikka Oivangin nuorisokeskus ei ole kaupallinen liiketoimintayksikkö, houkuttelee se vuosittain Kuusamoon matkailijoita, leirikouluryhmiä, jotka käyttävät Kuusamon palveluita. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, tuoko Oivanki Kuusamon alueelle matkailutuloa.

2 NUORISOKESKUKSET

Nuorisokeskustoiminta sai alkunsa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksesta (ETYK) vuonna 1975. Kokouksessa tehtiin päätös nuorisotoimintaa ja nuorten kansallista sekä kansainvälistä liikkumista edistävän keskusverkoston perustamisesta. (Suomen nuorisokeskukset ry, 6).

2.1 Suomen nuorisokeskukset

Nuorisokeskustoiminnan lähtökohtana oli, että keskukset olisivat lähellä nuoria ja nuorisotoimijoita olisi kaikkialla Suomessa. Ensimmäiset keskukset Suomeen perustettiin 1980-luvun alussa ja viimeisin, Anjalan nuorisokeskus, perustettiin vuonna 2000. (Suomen nuorisokeskukset ry, 6).

Suomessa on kymmenen nuorisotyön palvelukeskusta; Ahtela Sauvossa, Anjala Anjalankoskella, Hyvärilä Nurmeksessa, Marttinen Virroilla, Metsäkartano Rautavaarassa, Oivanki Kuusamossa, Piispala Kannonkoskella, Syöte Pudasjärvellä, Vasatokka Inarissa ja Villa Elba Kokkolassa. Nuorisokeskukset ovat siis sijoittuneet ympäri Suomen ja ne muodostavat valtakunnallisen nuorisotyöhön erikoistuneen verkoston. (Suomen nuorisokeskukset).

Keskusten keskeisimpänä tehtävänä on palvella nuoria sekä nuorten parissa työskenteleviä henkilöitä aina näiden kulloistenkin tarpeiden mukaan. Muita tärkeitä tehtäviä ovat nuorisotyön menetelmien kehittäminen, nuorison osaamis- ja kehittämiskeskuksena toimiminen sekä nuorison liikkuvuuden edistäminen niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Nuorisokeskuksissa tehdään ennaltaehkäisevää nuorisotyötä seikkailu-, liikunta-, taide ja ympäristökasvatuksen sekä toimintakokemusmenetelmien kautta. (Suomen nuorisokeskukset).

Valtakunnalliset nuorisokeskukset on perustettu Suomen opetusministeriön toimesta. Keskukset saavat toimintaansa valtionavustusta. Avustus ohjataan nuorten hyödyksi tarjoamalla laadukkaita palveluita alennetuilla hinnoilla. (Suomen nuorisokeskukset ry, 5). Veikkausvoit-

tovaroin keskusten toimintaa on rahoitettu vuodesta 1982 alkaen. Avustuksia jaetaan harkinnanvaraisesti toiminnan määrään ja laatuun perustuen. Avustukset kattavat keskimäärin 35 % keskusten kustannuksista. Keskukset rahoittavat toimintaansa myös asiakkailta saaduilla majoitus-, ravitsemus- ja ohjelmapalveluvaroilla. Vuonna 2006 näitä tuottoja oli yhteensä 6,8 miljoonaa euroa. (Suomen nuorisokeskukset ry, 6).

Keskukset eivät saa olla kaupallisia liiketoimintayksiköitä, vaan niiden tulee aidosti tukea nuoria kaikessa toiminnassaan. Valtiolta saatu tuki ja toiminnasta mahdollisesti saatava taloudellinen ylijäämä on ohjattava nuorisopalveluiden kehittämiseen. Keskusten tulee vuosittain raportoida opetusministeriölle, kuinka paljon kohteessa on käynyt asiakkaita sekä kuvaila, kuinka keskus on osallistunut muuhun nuorisotyötä tukevaan toimintaan. (Suomen nuorisokeskukset ry, 6).

2.1.1 Nuorisolaki

Suomessa nuorisokeskusten toimintaa ohjaa nuorisolaki ja -asetus. Lain tavoitteena on ”tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.” (Nuorisolaki 27.1.2006/72). Lähtökohtia nuorisolain tavoitteen toteutumiselle ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo. Lisäksi monikulttuurisuus ja kansainvälisyys ovat merkittäviä lähtökohtia, kuten myös nuorten terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Suomen nuorisokeskukset ry, 6).

2.1.2 Nuorisokeskusten tarjoamat palvelut

Nuorisokeskukset tarjoavat palveluitaan matkailijoille. Kaikissa kohteissa on tarjolla ruokapalvelut, majoitustilat, mahdollisuudet kokousten ja koulutusten järjestämiseen, harrastustilat ja -välineet erilaisiin liikuntaharrasteisiin, seikkailuihin ja kädentaitojen harjoittamiseen. Kohteiden ympäristöt tarjoavat lisäksi ohjelmapalveluita sekä erimittaisia ja -tasoisia luontopolkuja ja retkeilyreittejä.

Täyden palvelun leirikouluja järjestetään Suomen nuorisokeskuksissa vuosittain yli 1000. Leirikoulu- ja luontokoulutoiminta ovatkin keskusten pääasiallisin toimintamuoto. Leirikoulut

suunnitellaan ryhmien toiveiden ja tarpeiden mukaisiksi ja jokainen keskus tarjoaa ohjelmiin omat erikoisalueensa ja vahvuutensa. Yhteisenä vahvuutena kaikilla keskuksilla on toiminnallinen osaaminen ja ohjelmien suunnittelu ja toteuttaminen tavoitteellisista näkökulmista. (Suomen nuorisokeskukset).

Leirikoulujen lisäksi nuorisokeskukset soveltuvat yritysten kokous-, koulutus-, virkistys- tai työtoiminnan pitopaikaksi, erilaisten tapahtumien järjestämiseen tai perheloman viettopaikaksi. Perhelomia järjestetään keskuksissa lomakausina yhteistyössä mm. seurakuntien ja erilaisten järjestöjen kanssa. (Suomen nuorisokeskukset).

2.2 Nuorisokeskus Oivanki

Kuusamossa sijaitsevan Nuorisokeskus Oivangin omistaa Kuusamon kaupunki. Keskus sijaitsee noin 20 minuutin ajomatkan päässä niin Kuusamon kuin Rukan palveluista. Mäntykankaalla järven rannassa sijaitseva rakennus toimi alun perin kansakouluna, nuorisokeskuksena Oivanki on toiminut vuodesta 1982. Nuorisokeskuksena Oivanki on keskittynyt luonto-, elämys- ja seikkailuaihteisten leirikoulujen järjestämiseen. (Oivangin nuorisokeskus).

Nuorisokeskuksen toiminta on pienimuotoista ja tilat ovat kodinomaiset. Majoitustilaa Oivangissa on tarjolla kaikkiaan noin 80 hengelle. Majoitustilat on sijoitettu kahteen erilliseen rakennukseen. Rivitalotyyppisessä rakennuksessa on neljä soluasuntoa, joissa on omat suihkutilat, wc sekä sisäänkäynnit. Jokaisessa solussa on neljä neljän hengen huonetta. Lisäksi soluista löytyy myös keittokomero ja kuivauskaapit. Toisessa rakennuksessa majoitusta on tarjolla seitsemässä huoneessa. Huoneet soveltuvat 2 – 5 henkilölle. Rakennuksessa on myös omat wc- ja suihkutilat. (Oivangin nuorisokeskus). Lisäksi Oivangissa on neljä kokoustilaa 10 – 125 henkilölle. Tiloja voidaan käyttää myös harrastetiloina. (Suomen nuorisokeskukset ry, 41).

Asiakkailla on mahdollisuus hyödyntää myös keskuksen kuntosalia sekä monitoimisalialia. Monitoimisalissa on mahdollisuus pelata koripalloa, lentopalloa, sählyä tai pingistä. Lisäksi sali soveltuu erilaisten tapahtumien, kuten vaikka diskojen järjestämiseen. Rauhallisempaa toimintaa varten Oivangista löytyy myös askartelutila, kaksi opetusluokkaa, kädentötila, takka-huone, biljardi- ja pelihuone. (Suomen nuorisokeskukset ry, 41). Ryhmät voivat käyttää saleja veloituksetta.

Oivangin ympäristö tarjoaa monipuoliset puitteet erilaisten urheilulajien harrastamiselle. Keskukseen pihasta pääsee suoraan hiihtämään Kuusamon laadukkaalle ja laajalle latuverkostolle. Keskuksella on myös oma valaistu latu sekä hiihtomaa, jossa asiakkaat voivat harjoitella hiihtotekniikkaa, lisäksi Rukan laduille ja rinteille on vain noin 20 minuutin matka. Oivangista löytyy myös oma suksihuoltotila, missä ryhmät voivat huoltaa suksiaan. (Oivangin Nuorisokeskus).

Kesällä Oivangissa on mahdollista harrastaa erilaisia pallopelejä keskuksen omalla pallokentällä, pelata tennistä, uida, lenkkeillä, pelata minigolfia tai metsägolfia. Valaistu pururata on 5 kilometriä pitkä. Keskukseen läheisyydestä lähtee pururadan lisäksi myös maastopyöräreittejä. Läheisellä järvellä vieraat voivat soutaa tai meloa keskuksen kanooteilla. Eläin- ja kasvimaailmaan voi tutustua keskuksen luontopolun kautta. (Oivangin Nuorisokeskus). Ryhmät voivat kokeilla myös jousiammuntaa, alaköysirataa tai tiimiratoja. (Suomen nuorisokeskukset).

3 LEIRIKOULUT

”Leirikoululla tarkoitetaan koulun järjestämää toimintaa, johon kuuluu eri oppiaineiden opetus, vapaa-ajan vietto, majoitus ja ruokailu. Lisäksi leirikoulu järjestetään koulun ulkopuolella. Sitä ei pidä sekoittaa käsitteeltään eikä toiminnaltaan opintokäynteihin tai opintoretkiin, jotka ovat yleensä kestoaltaan lyhyempiä kuin leirikoulu.” (Lahdenperä, Virtanen, Saarinen & Salmi 1989, 21).

Leiri on yhteistä toimintaa ryhmän jäsenten kesken. Usein leireillä on tarjolla opetuksen lisäksi yhteistä, ohjattua ohjelmaa, mutta myös tilaa omatoimisuudelle. Leirit voivat tarjota lapsille ja nuorille voimakkaita elämyksiä esimerkiksi luontokokemusten myötä. (Ketola 2002, 48). Tärkeää opetusmenetelmissä on liittää opetus leirikoulupaikkakunnan luontoon, kulttuuriin, historiaan tai elinkeinoelämään. Oppilaiden sosiaalisuuden ja omatoimisuuden kehittäminen ovat tärkeitä painopisteitä leirikoulujen kasvatuksellisissa tavoitteissa. (Lahdenperä ym. 1989, 21).

Leirikoulujen tarjoamat käytännönläheiset kokemukset, itse tekeminen ja kokeileminen ovat kasvatustieteiden mukaan tehokkain ja innostavin tapa oppia. Leirikoulujen toiminnallinen oppimisympäristö saa usein ryhmän arimmatkin jäsenet mukaan yhteiseen toimintaan. Leirikouluille ominainen ongelmakeskeinen projektitoiminta tukee nuorten oppimista. (Ketola 2002, 54). Lisäksi elämyksellinen oppiminen tarjoaa uusia ulottuvuuksia opetustyöhön. Oppilaiden ohella myös opettajat ja ohjaajat innostuvat opetettavasta asiasta eri tavalla kuin luokkatilassa. Leirikoulussa oppitunnit, ryhmätyöskentely ja hauskanpito sekoittuvat sopivassa suhteessa ja oppiminen on hauskaa niin oppilaille kuin ohjaajillekin. (Harjunpää, Paananen, Parviainen & Saarainen 1994, 22).

3.1 Leirikoulujen historiaa

Tunnettua 1800-luvun pedagogia Comeniusta lainaten: ”Niin pitkälle kuin mahdollista, ihmisten tulee oppia, ettei heidän tietonsa saa olla vain kirjoista, vaan taivaan ja maan väliltä. Toisin sanoen ihmisten tulee oppia tutkimaan itse asioita, eikä vain lukea toisten havainnoista ja kertomuksista.” (Lahdenperä ym. 1989, 11).

Leirikoulut ovat kehittyneet erilaisista koulun ulkopuolista opetusta tarjoavista menetelmistä vuosisatojen saatossa. Jo tunnetut antiikin pedagogit Hippokrates ja Sokrates kokosivat oppilaansa luontoon oppimaan. 1700-luvulla taas perustettiin Keski-Euroopassa filantrooppisia kouluja, joissa opetusta tarjottiin erilaisilla leireillä, missä oppilaat opiskelivat mm. kalastusta, maanviljelystä ja maantietoa. 1800-luvulla pedagogit alkoivat entistä enemmän korostaa toiminnallisten työmuotojen merkitystä opetuksessa. (Lahdenperä ym. 1989, 11).

Koulun ulkopuolisessa opetuksessa opetus perustuu oppilaiden kokemuksiin ja elämyksiin. Erilaisia luontoretkeä ja retkeilyä harjoittaneista opetusmenetelmistä kehittyi ensimmäinen leirikoulun varhaismuoto. Ensimmäisenä leirikoulun järjestäjänä pidetään englantilaista opettajaa Mary A. Johnstonia, joka vuonna 1906 vei luokkansa maaseudulle viikoksi siirtämään koulussa opitut taidot käytäntöön. (Lahdenperä ym. 1989, 12).

3.2 Leirikoulu Suomessa

Suomen leirikoulutoiminnan voidaan katsoa alkaneen jo 1950-luvulla, vaikka varsinaista leirikoulutoimintaa ei vielä ollutkaan, vaan kyseessä olivat erilaiset opintoretket. Vielä 1960-luvullakin leirikoulut olivat harvinaisia Suomessa, lukuun ottamatta ruotsinkielistä koulutoimea. Ensimmäisiä varsinaisia leirikouluja alettiin järjestää Kansakoulujen Nuorisotyön Keskus ry:n toimesta Punkaharjulla ja Rovaniemen maalaiskunnassa vasta 1960-luvun lopulla. Ystävyyskuntatoiminnan pohjalta aloitettiin samoihin aikoihin myös yhteispohjoismaiset leirikoulut, joiden pioneerina voidaan pitää Turkua ystävyyskaupunkeineen. (Lahdenperä ym. 1989, 15–16).

Vuonna 1972 Kouluhallitus asetti työryhmän, jonka tarkoituksena oli selvittää leirikoulutoimintaa. Työryhmä otti kantaa erityisesti leirikoulujen pituuteen eri luokka-asteilla. Vuonna 1985 astuivat voimaan uudet koululait, joiden perusteella koulun ulkopuoliseen toimintaan sai käyttää kullakin vuosiluokalla enintään 10 päivää vuodessa. (Lahdenperä ym. 1989, 16).

Suomessa leirikouluja säätelee peruskouluasetuksen 27§:n mukaisesti kouluhallituksen laatimat opetussuunnitelman perusteet. Perusteet antavat ohjeita koulun ulkopuolella järjestettävästä opetuksesta, mutta jokainen kunta voi tehdä omat opetussuunnitelmansa niiden pohjalta. Useat kunnat ovat kirjanneet opetussuunnitelmiin, että leirikoulujen järjestäminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Peruskoulun ja lukion opetusta voidaan siis lain nojalla antaa koulun

ulkopuolella, mutta se ei ole pakollista. Peruskouluasetuksen 115 §:n ja lukioasetuksen 89 §:n perusteella opettajan tulee kuitenkin käyttää opetuksessaan erilaisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. (Lahdenperä ym. 1989, 23–24). Leirikoulujen kasvaneeseen suosioon onkin vaikuttanut opettajien ja koulujen halu etsiä oppilaille uusia työtapoja ja löytää uusia opetusmetodeja. (Heikura & Soukkamäki 1990, 61).

3.3 Leirikoulujen tavoitteet

Monipuolinen toiminta, elämyksellisyys, itse kokeminen ja tekemisen kautta oppiminen ovat tärkeitä lähtökohtia leirikoulussa annettavassa opetuksessa. Leirikoulussa nuori oppii jäsentämään laajoja tietokokonaisuuksia. Tavoitteena on edistää eri oppiaineiden opetussisältöjen eheyttämistä ja tarjota oppilaille elämyksellistä ja toiminnallista opetusta. Yksilötasolla tavoitteena on lisätä nuorten vastuuntuntoa, itsenäisyyttä ja yhteistyökykyä sekä lisäksi parantaa opiskelumotivaatiota. (Lahdenperä ym. 1989, 23).

Leirikouluilla pyritään lisäämään vuorovaikutusta yhteiskunnan ja koulujen välillä. Leirikoulu mahdollistaa laajojen tietokokonaisuuksien jäsentämisen ilman ulkopuolelta tulevia häiriöitä, joita normaalissa kouluopetuksessa ovat esimerkiksi oppiaineiden ja opettajien vaihtuminen. Koska leirikouluja tulee ensisijaisesti järjestää kotimaassa, tarjoaa leirikoulu oppilaille mahdollisuuden tutustua paremmin ja uudella tavalla omaan kotiseutuun. Ympäristöön ja luontoon tutustuminen on tärkeää etenkin suurten asutuskeskusten lapsille ja nuorille, leirikoulussa nuorella on mahdollisuus kokea olevansa osa ympäristöään ja luontoa. Leirikouluilla pyritään aktivoimaan nuoret omatoimiseen tiedonhankintaan, minkä kautta luodaan pohjaa nuoren myöhemmälle opiskelulle. Tavoitteena on vahvistaa luokan jäsenten välistä mehenkeä ja näin kehittää ryhmä- ja yhteistyökykyä nuorten välillä. Samalla nuoret oppivat kantamaan vastuuta itsensä lisäksi myös muista ryhmän jäsenistä. Leirikoulujen tavoitteena on näyttää nuorille mielekästä vapaa-ajan viettämistä. Erilaisten toiminnallisten leirien kautta nuorilla on mahdollisuus löytää jatkuva, antoisa harrastus. (Lahdenperä ym. 1989, 43–44).

4 MATKAILUTULO

4.1 Matkailutulo

Kansainvälinen matkailu tuo useille maille merkittäviä tuloja. Matkailijamäärien kasvaessa myös matkustustulot ovat kasvaneet. Vuonna 1950 kansainvälisestä matkailusta saadut tulot olivat 2 miljardia USD, kun vuonna 2001 tuloja kertyi jo 462 miljardia USD. Vuotuinen kasvuprosentti vaihtelee huomattavasti, rajuimmat ääriarvot ovat olleet 26,23 % ja -6,11 %. Maantieteellisesti matkustustulot jakautuvat erittäin epätasaisesti, kansainvälisen matkailun aluehierarkiassa merkittävät matkailumaat keräävät suurimmat voitot. Eurooppa ja Pohjois-Amerikka saavat merkittävät osuudet maailman matkustustuloista. Kolmanneksi eniten tuloja saa Kaukoit, johon luetaan Koillis- ja Kaakkois-Aasia. (Vuoristo 2003, 131-132).

Matkailu lisää usein alueen työllisyyttä, sekä luo uutta tuotantoa, kuten esimerkiksi matkamuistoteollisuutta tai ohjelmapalveluita. Lisäksi matkailun myötä alueiden elintaso ja infrastruktuuri kehittyvät, mikä hyödyttää koko väestöä ja elinkeinoelämää. Matkailun ansiosta myös väestön kasautuminen suuriin kaupunkeihin voi vähentyä, kun uusia matkailukeskuksia perustetaan eri puolille maata. (Vuoristo 2002, 88).

4.2 Suomen matkailu

Matkailun edistämiskeskuksen tekemän Rajahaastattelututkimuksen mukaan Suomessa vieraili 2008 vuoden aikana 6 miljoonaa matkailijaa. Suurimmat lähtömaat olivat Venäjä (2,3 miljoonaa matkustajaa), Ruotsi (765 000 matkustajaa) ja Viro (n. 500 000 matkustajaa). Lähes puolet kaikista ulkomailta tulleista matkailijoista tulivat EU:n alueelta. Eniten matkailijoita ulkomailta tuli elokuun aikana (n. 800 000 matkustajaa) ja hiljaisimmat kuukaudet olivat helmi- ja lokakuu. (Matkailun edistämiskeskus).

Suomen vierailunsa aikana matkailijat käyttivät rahaa noin 284 euroa henkilöä kohden. Työmatkailijat käyttivät jonkin verran keskiarvoa enemmän rahaa (392 €) ja vapaa-ajanmatkailijat taas vähemmän (264 €). Rahaa käytettiin selkeästi eniten ostoksiin, 120 euroa / vierailu. Majoitukseen, ravintoloihin ja kahviloihin käytettiin noin 50 - 60 euroa kuhunkin. Kaikkiaan ulkomaiset matkailijat kuluttivat rahaa vähän yli 1,7 miljardia euroa. Vuoteen 2007 verratta-

essa kasvua on tullut noin 5 %. Eniten rahaa Suomeen toivat venäläiset, ruotsalaiset ja saksalaiset matkailijat. (Matkailun edistämiskeskus).

Matkailijoista 43 % tuli Suomeen vapaa-ajan matkalle, 25 % vastaajista oli työmatkalla, loput tulivat vierailulle tuttavien ja sukulaisten luo. Lomallaan matkustajat viipyivät keskimäärin 4,2 yötä, 41 % matkoista ei sisältänyt lainkaan yöpymistä. Näistä päivämatkailijoista suurin osa tuli Venäjältä. Tutkimuksen mukaan suosituimmat paikkakunnat ulkomaisten matkailijoiden keskuudessa olivat Helsinki, Lappeenranta, Turku ja Kotka. (Matkailun edistämiskeskus).

4.3 Kuusamon matkailu

Vuosittain Kuusamossa vierailee noin miljoona matkailijaa, heistä ulkomaalaisia noin 25 000. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys). Matkailun Edistämiskeskuksen mukaan vuonna 2007 Kuusamo oli Suomen kuudenneksi käydyin matkailukohde. Kuusamon edellä tilastossa ovat Tennispalatsi Helsingissä, Särkänniemen elämyspuisto Tampereella, Korkeasaaren eläintarha Helsingissä ja Levin laskettelukeskus Kittilässä. Tutkimuksessa on huomioitu maksulliset matkailukohteet, joten Kuusamon kohdalla tiedot ovat Rukakeskuksen asiakkaista. (Matkailun edistämiskeskus). Vaikka tämän tilaston mukaan Levi on kävijämääriltään Suomen suurin, Ruka on Suomen hiihtokeskusten kärjessä 7,5 miljoonan euron myynnillä. Rukalla on vuonna 2005 toteutunut Suomen pisin hiihtokausi, lokakuusta kesäkuulle, kaikkiaan 242 hiihtopäivää. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys).

Vuotuinen matkailutulo Kuusamossa on noin 86 miljoonaa euroa (2005). Ympäri vuotisesti matkailu työllistää yli 700 kuusamolaista, joista majoitus- ja ravitsemusalan liikkeissä työskentelee yli puolet. Kuusamossa on noin 40 000 vuodepaikkaa. Tähän sisältyy myös loma-asunnot. Kuusamo onkin Suomen johtava mökkikunta, vapaa-ajan asuntoja on lähes 7000 ja uusia rakennetaan noin 200 vuodessa. Vuodepaikoista 23 000 sijaitsee Rukan alueella. Ravintoloissa on 15 415 asiakaspaikkaa, Rukalla näistä 7 803. Kaikkiaan Kuusamon alueella on 64 ravintolaa, sisältäen Rukan rinneravintolat ja lukuisat kahvilat. Ympäri vuotisia ohjelmapalveluita tarjoaa 63 ohjelmapalveluyritystä. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys).

Luonto on Kuusamon matkailun vetonaula. Kuusamon luontoon voi tutustua lähes 2000 kilometrin reitistöillä. Talvella matkailijoille on tarjolla yli 500 kilometriä latuja, joista 53 kilometriä on valaistu. Yleisiä, merkattuja moottorikelkkareittejä on 500 kilometriä, lisäksi 100

kilometriä on ohjelmapalveluyritysten omia reittejä. Kesäisin vaeltamaan pääsee kaikkiaan 160 kilometrin verran, pyöräilyreittejä on yli 600 kilometriä. Vuodesta 2008 myös Rukatunturin on voinut kiertää hiihtäen tai vaeltaen. Luokiteltuja melontareittejä Kuusamossa on 350 kilometriä ja pienveneilyreittejä 100 kilometriä. Lisäksi Kuusamon keskustaan on avattu lähes 20 kilometrin verran sauvakävelyreittejä. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys).

4.4 Kuusamon matkailutilastoja

Kuusamon majoitusliikkeissä yöpyi vuonna 2008 noin 366 600 matkailijaa. Kasvua edellisvuoteen oli 3,5 %. Kotimaisten matkailijoiden määrä kasvoi 4 %, ulkomaisten 1,7 %. Eniten ulkomaalaisia yöpyjiä tuli Venäjältä, Britanniasta, Hollannista ja Saksasta. Lähes 60 % kaikista ulkomaalaisista tuli Venäjältä (22 600 yöpymistä) ja Britanniasta (21 200). Rukalla vuoden 2008 yöpymisluku oli 865 400. Kotimaisten osuus näistä yöpymisistä oli 762 500 ja ulkomaisten 102 900. Kasvua Rukallakin edellisvuoteen nähden oli noin 4 %. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys).

Tammi- helmikuussa 2009 Kuusamossa rekisteröitiin 90.100 yöpymistä. Kasvua vuoteen 2008 nähden oli tapahtunut 4,0 %. Ulkomaalaisten yöpymiset vähenivät 12,9 %, kasvu tuli kotimaisten matkailijoiden yöpymisten osalta. Eniten ulkomaalaisia tuli Venäjältä (12 600), ja Britanniasta (10 300). Molempien osuudet vuoden 2008 tilastoon verrattuna olivat laskeneet merkittävästi, lähes 20 %. Ukrainasta yöpyjiä tuli suhteessa vähemmän, mutta ukrainalaisten osuus on suuressa kasvussa, jopa + 217 %. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys).

Vertailtaessa matkailukeskusten rekisteröityjä yöpymisiä Kuusamo sijoittui vuonna 2008 toiseksi. Tässä tilastossa on huomioitu myös keskusvaraamojen kautta tehdyt lomamökkivaraukset. Rukan edelle ylsi niukasti Levi. Ulkomaalaisten yöpymisiä vertailtaessa Kuusamon edelle yltää myös Ylläs. 2009 vuoden tammi-helmikuun tilastossa Rukan edelle kaikissa rekisteröidyissä yöpymisissä ylsivät Vuokatti ja Rovaniemi. Kotimaisten matkailijoiden osalta Kuusamo oli toisena, edellään vain Vuokatti. Ulkomaisia yöpyjiä eniten tuli Rovaniemelle, Leville ja Ylläkselle, Kuusamon ollessa neljäs. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys).

Vuonna 2008 kaikkien Kuusamon majoitusliikkeiden käyttöaste oli 41,5 %, hotellien käyttöaste oli 43,9 %. Vuoden 2009 tammi-helmikuussa käyttöaste oli 50,9 %, mikä oli lähes 5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuoden 2008 tammi-helmikuun aikana. Keskimäärin yöpy-

minen maksoi Kuusamossa 36,00 € tammi-helmikuun 2009 aikana. Keskihinta nousi edellisvuoteen nähden noin 4,3 %, eli majoituksen keskihinta on noussut käyttöasteen laskiessa. (Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys).

5 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka paljon leirikoululaiset kuluttavat rahaa leirikoulun aikana Kuusamossa, Oivangin nuorisokeskuksen ulkopuolella. Toimeksiannon mukaisesti tutkimuksessa halutaan selvittää rahankäytön lisäksi myös sitä, miten leirikoululaiset ovat keränneet varat leirikoulua varten ja kuinka kauan varainhankinta kesti. Lisäksi halutaan selvittää vastaajien taustoja suhteessa rahankäyttöön. Opinnäytetyön tässä osiossa kerrotaan, kuinka tutkimusongelma on ratkaistu. Tutkimuksessa halutaan selvittää, kuinka paljon rahaa on käytetty, joten tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimus.

5.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Tutkimuksella on aina jonkinlainen tarkoitus tai tehtävä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 133). Kvantitatiivisia, eli tilastollisia tutkimuksia tehdään käyttämällä kysely-, haastattelu-, havainnointi- tai kokeellisia tutkimuksia. (Heikkilä 1998, 13).

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus pyrkii selittämään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä, tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia tai riippuvuuksia erilaisten asioiden välillä. Tutkimus vastaa kysymyksiin mikä, missä, paljonko tai kuinka usein. Tärkeää kvantitatiivisessa tutkimuksessa on, että tutkittavasta joukosta on otettu riittävän suuri ja edustava otos. Tulokset ilmoitetaan numeeristen suureiden avulla, joilla olemassa oleva tilanne saadaan kartoitettua. Kvantitatiivinen tutkimus ei kuitenkaan selitä syitä ilmiöiden takana ja siksi sitä on usein syytetty pinnalliseksi tutkimukseksi. (Heikkilä 1998, 15 - 16).

Keskeistä kvantitatiiviselle tutkimukselle ovat aiemmista tutkimuksista tehdyt johtopäätökset, hypoteesien esittäminen, aiemmat teoriat, käsitteiden määrittely, koehenkilöiden tai tutkittavien henkilöiden valinta, koejärjestelyjen tai aineiston keruun suunnitelmat, muuttujien muodostaminen taulukkomuotoon ja aineiston saattaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon sekä havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin perustuvien päätelmien tekeminen. (Hirsjärvi ym. 2007, 136).

5.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusaineistoa voidaan kerätä itse, tai tutkija voi hyödyntää jo olemassa olevia rekistereitä, tietokantoja tai tilastoja. Valmiit aineistot eivät useinkaan ole suoraan hyödynnettävissä kvantitatiivisessa tutkimuksessa, vaan tutkijan on itse muokattava, yhdisteltävä ja tarkistettava niitä ennen käyttöä. Koska valmiiden aineistojen käyttäminen on usein vaikeaa, on hyvin tavallista, että tutkija kerää aineiston itse. (Heikkilä 1998, 17).

Kun tutkimusongelma on asetettu, täytyy tutkijan päättää sen perusteella mikä on tutkimuksen kohderyhmä ja minkälaisia tiedonkeruumenetelmiä tutkimuksessa käytetään. Yleisiä menetelmiä ovat postin kautta tehdyt kyselyt, puhelin- tai käyntihaastattelut tai informoidut kyselyt, joissa yhdistellään kirjekyselyä ja henkilökohtaista haastattelua. Kyselyitä tehdään lisääntyvässä määrin nykyään myös sähköpostin ja Internetin välityksellä. (Heikkilä 1998, 17–18).

5.3 Tutkimusaineisto

Otantatutkimusta käytetään, jos tutkittava perusjoukko on hyvin suuri ja sen tutkiminen olisi liian monimutkaista tai tulisi liian kalliiksi. Otantaa käytetään myös, jos halutaan tiedot nopeasti tai jos kokonaistutkimus pilaisi tutkittavat yksiköt, esimerkiksi laadunvalvonnassa. (Heikkilä 1998, 32). Jotta otantatutkimus olisi luotettava, tulee tutkittavan otoksen olla edustava pienoiskuva koko tutkittavasta joukosta. Tutkittavassa joukossa tulee siis olla samassa suhteessa samoja ominaisuuksia kuin koko perusjoukossa. Kun otoksen ominaisuudet vastaavat perusjoukon ominaisuuksia, päästään tuloksia arvioitaessa mahdollisimman lähelle perusjoukon arvoja. Otoksesta saadut tulokset pyritään tilastollisessa tutkimuksessa yleistämään koko perusjoukkoa koskeviksi. Oros ei kuitenkaan koskaan vastaa täysin perusjoukkoa, vaan tulokset ovat voimassa vain tietyllä todennäköisyydellä. (Heikkilä 1998, 33).

Tutkimusaineisto kerättiin Oivangin nuorisokeskuksessa kyselylomakkeella (LIITE 2,3 ja 4) kevään 2008 aikana. Kyselylomakkeiden mukana lähetettiin saatekirje (LIITE 1), jossa vastaajille kerrottiin tutkimuksen tavoitteet ja luvattiin käsitellä vastaukset luottamuksellisesti. Ennen kyselyiden jakamista lomakkeen tarkasti kaksi opettajaa, jotta havaittaisiin virheet ja epäselvät kysymyksenasettelut. Kyselyt suoritettiin satunnaisotannalla, tosin asiakkaista pyrit-

tiin saamaan mahdollisimman kattava otos, joten kyselyitä jaettiin lähes kaikille ryhmille maaliskuun loppuun asti. Kysely jaettiin kaikille ryhmän jäsenille, jokaiselle leiriläiselle sekä heidän ohjaajilleen. Kyselylomakkeita jakoivat Oivangin nuorisokeskuksen työntekijät.

Opinnäytetyön tutkimusaineisto koostuu yhteensä 133 haastattelusta leiriläisestä ja ohjaajasta. 106 vastausta tuli leirikoululaisilta, 15 valvojilta ja 12 ryhmien vetäjiltä. Kaikkiaan kyselylomakkeita oli kolme erilaista; leirikoululaisille, ryhmän vetäjälle ja ohjaajille omansa. Koko ryhmän rahankäyttöä kysyttiin vain ryhmän vetäjiltä.

Vastaajien taustatiedoista käy ilmi, että leirikoululaisista poikia oli 48,6 %, tyttöjä 51,4 %. Ohjaajien osalta sukupuolijakauma oli 50 % - 50 %. Suurin osa vastaajista tuli Etelä-Suomesta, mikä selittyy tietenkin sillä, että omalta alueelta on lähdetty mahdollisimman erilaisiin oloihin viettämään leirikoulua. Näin ollen vähiten vastaajia oli Oulun läänin alueelta, vain 8,6 % leiriläisistä ja 18,5 % ohjaajista. Eniten vastaajia oli peruskoulujen osalta, 60 % leirikoululaisista oli vielä alakoulussa, 38 % yläkoululaisia.

Sukupuoli	Nuoret	Sukupuoli	Aikuiset
Tyttö	51,4	Nainen	50,0
Poika	48,6	Mies	50,0

Asuinalue	Nuoret	Asuinalue	Aikuiset
Etelä-Suomi	63,8	Etelä-Suomi	44,4
Länsi-Suomi	5,7	Länsi-Suomi	25,9
Itä-Suomi	21,9	Itä-Suomi	11,1
Oulu	8,6	Oulu	18,5

Kouluaste	Nuoret	Kouluaste	Aikuiset
Alakoulu	60,0	Alakoulu	66,7
Yläkoulu	38,1	Yläkoulu	29,6
Keskiaste	1,9	Keskiaste	3,7

Taulukko 1. Vastaajien taustatietojen prosenttijakaumat.

5.4 Opinnäytetyön reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksissa pyritään välttämään virheitä ja luomaan luotettavaa tietoa. Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa käytetään käsitteitä reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen luotettavuutta ja mittaustulosten toistettavuutta. Tutkimus on reliaabeli, mikäli kahdella rinnakkaisella tutkimuksella päädytään samaan tulokseen. (Hirsjärvi ym. 2004, 216). Validiteetilla, eli tutkimuksen pätevyydellä tarkastellaan sitä, mittaako tutkimus sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. (Hirsjärvi ym. 2007, 216-217).

Tämän tutkimuksen reliabiliteetti pyrittiin varmistamaan sillä että kyselylomakkeen tarkisti kaksi opettajaa ennen sen lähettämistä Oivankiin. Kyselylomakkeen tarkasti myös toimeksiantajan edustaja. Kyselylomakkeessa oli kuitenkin joitakin kohtia, jotka heikentävät tutkimuksen luotettavuutta. Ongelmia havaittiin kysymysten asettelussa. Kyselyiden vastauksista voidaan päätellä, että alakoululaiset eivät välttämättä ymmärtäneet kysymyksen 11 käsitettä talkoot. Majoitusta kysyttäessä kyselylomakkeessa olisi pitänyt tarkentaa, että kysytään majoitukseen käytettyä rahaa, mikäli ryhmä ei jostain syystä majoittunut Oivangissa. Vastaajien kertoma majoitukseen käytetty raha on kuitenkin huomioitu tutkimustuloksissa. Ongelmallista tutkimustulosten käsittelyn kannalta oli myös se, että erään ryhmän ohjaajista kuusi oli vastannut yhdellä lomakkeella. Näin ollen heidän henkilökohtaista rahankäyttöään ei voitu arvioida luotettavasti. Tämä lomake on käsitelty yhtenä vastauksena. Tutkimuksen luotettavuutta heikentää myös se, että joissakin kyselylomakkeissa vaikutti siltä, etteivät vastaajat olleet suhtautuneet tutkimukseen vakavasti.

Kyselyyn vastasi 133 leirikoululaista ja ohjaajaa, eli otos on aika pieni. Kyselyitä jaettiin kuitenkin tiettyä ajanjaksona lähes kaikille ryhmille, joten tuolta ajalta otos on kattava. Vastauksista löytyy paljon yhteneväisyyksiä, minkä perusteella tutkimus olisi reliaabeli.

Tutkimuksen tarkoituksena oli osoittaa, että leirikoululaiset tuovat rahaa muuallekin Kuusamoon leirikoulun aikana, eivätkä vain Oivangin nuorisokeskukselle. Tutkimus on validi, sillä vaikka vastaajia oli suhteellisen vähän ja käytetyt rahasummat pieniä, vastauksista pystyttiin toteamaan, että ryhmät jättävät rahaa alueelle.

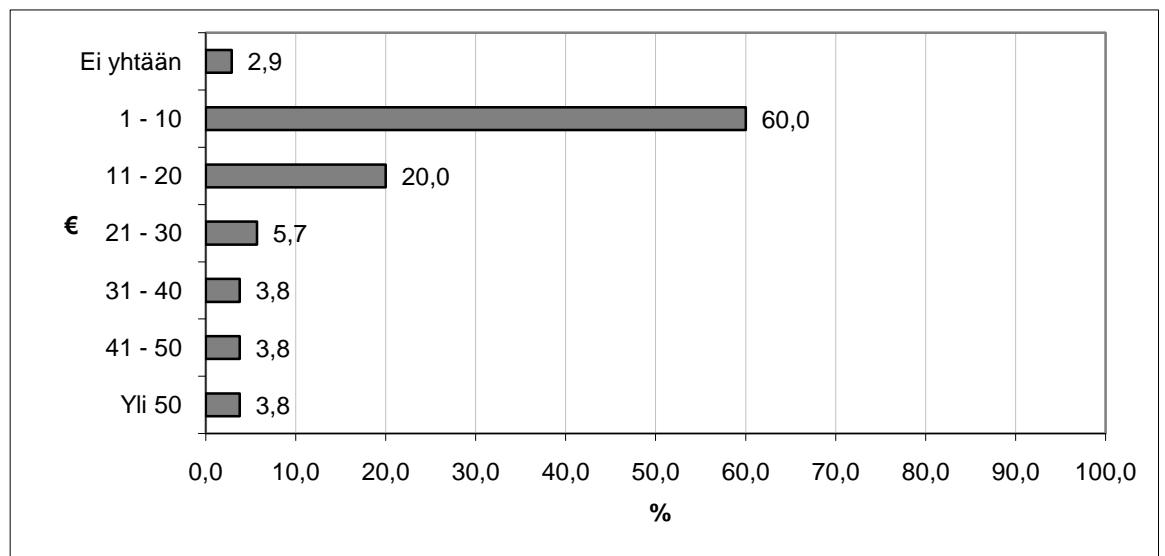

6 TULOKSET

Tutkimuksen tuloksissa tuodaan esille kyselylomakkeiden avulla saadut tiedot siitä, kuinka paljon ryhmien jäsenet käyttivät rahaa leirikoulun aikana. Tuloksissa on eritelty se, miten paljon rahaa on käytetty erilaisiin palveluihin Kuusamon alueella. Ohjaajien ja valvojien henkilökohtainen rahankäyttö on tutkimuksessa laskettu yhteen ja heistä käytetään jatkossa nimitystä aikuiset.

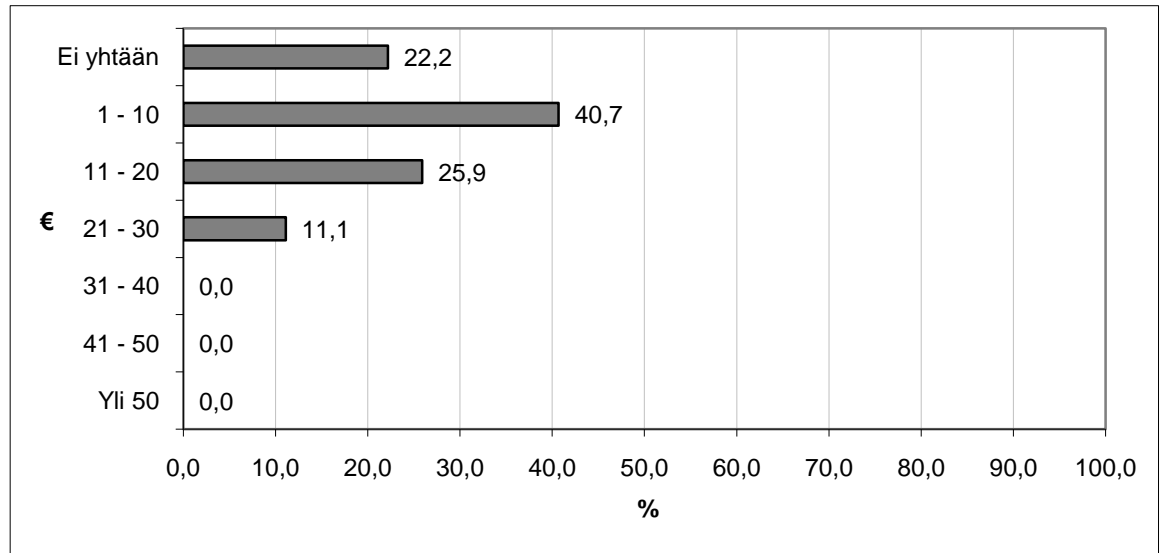
Kyselylomakkeessa päivittäistavarakauppaan käytettyä rahaa kysyttäessä tarkennettiin käsitettä tarkoittamaan esimerkiksi karkkeja, limsaa ym.

60 % nuorista käytti verrattain pienen summan, 1-10 euroa, rahaa päivittäistavarakauppaan. Yli 80 % nuorista käytti päivittäistavarakauppaan vähemmän kuin 20 euroa. Kaikista kyselylomakkeen vaihtoehdoista nuoret käyttivät kuitenkin eniten rahaa juuri päivittäistavarakauppaan, kun vain 2,9 % ei ollut käyttänyt rahaa päivittäistavarakauppaan ollenkaan. (Kuvio 1).

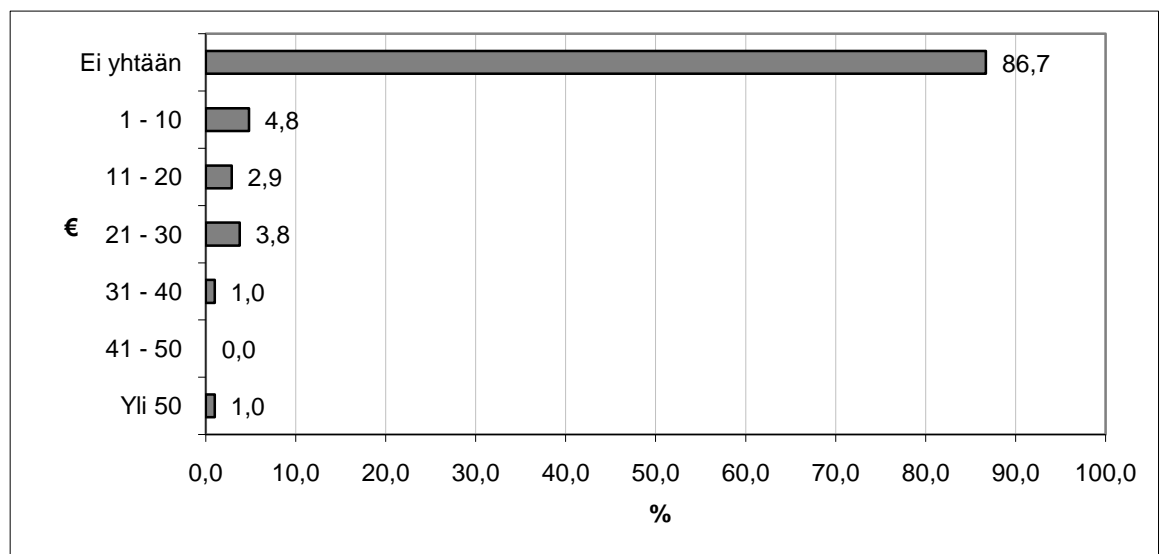
Kuvio 1. Leirikoululaisten käyttämä rahamäärä päivittäistavarakauppaan.

Aikuiset käyttivät rahaa päivittäistavarakauppaan verrattain vähän. Suurin osa vastaajista, yli 40 %, kertoi käyttäneensä rahaa 1 – 10 euroa. Yksikään vastaajista ei ollut käyttänyt rahaa 30 euroa enempää. (Kuvio 2).

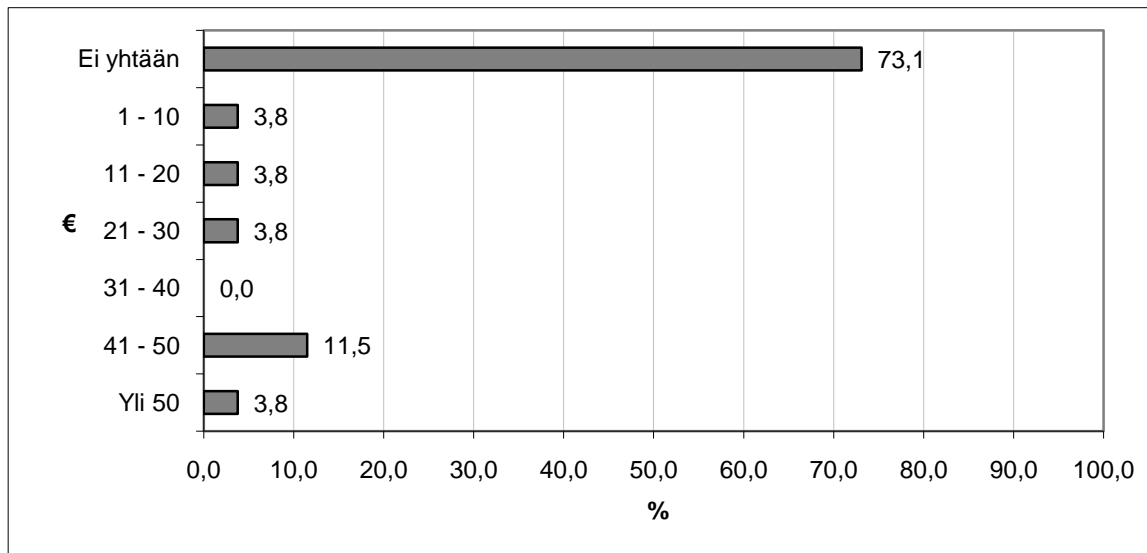
Kuvio 2. Aikuisten käyttämä rahamäärä päivittäistavarakauppaan.

Vaatteisiin leirikoululaiset käyttivät rahaa erittäin vähän, suurin osa, 86,7%, ei ostanut Kuusamossa ollessaan vaatteita ollenkaan. Tämä selittynee sillä, että leirikoululaisilla ei yleensä ole paljon aikaa kierrellä vaateliikkeissä, eikä valikoima Kuusamossa ole kovin laaja. Tässä kohtaa voidaan kuitenkin miettiä, ovatko nuoret ostaneet vaatteita, jotka he ovat mieltäneet tuliaisiksi tai matkamuistoiksi. Kuitenkin vain 1,0 % osti vaatteita yli 50 eurolla. (Kuvio 3).

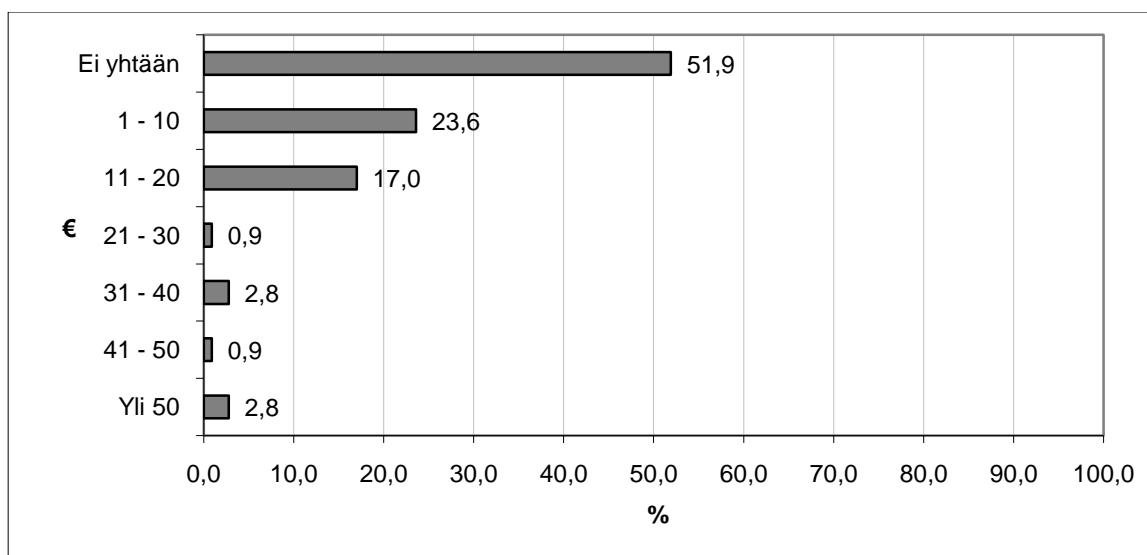
Kuvio 3. Leirikoululaisten käyttämä rahamäärä vaatteisiin.

Myös aikuiset käyttivät rahaa vaatteisiin hyvin vähän. Valtaosa vastaajista, yli 70 %, ei ostanut vaatteita lainkaan. Aikuiset käyttivät rahaa vaatteisiin kuitenkin nuoria enemmän, sillä 11,5 % osti vaatteita yli 40 eurolla, ja lähes 4 % yli 50 eurolla. (Kuvio 4).

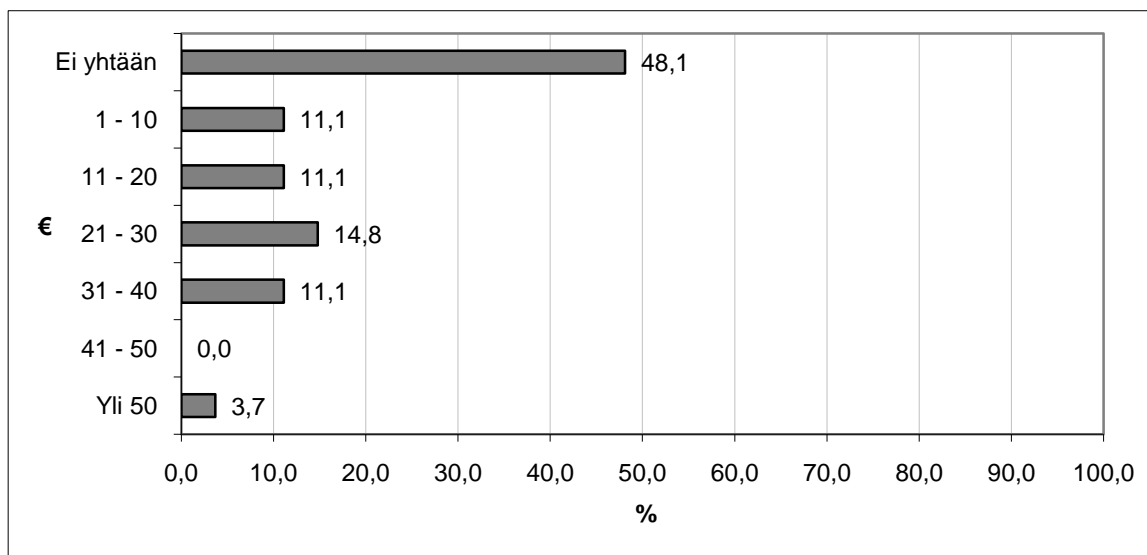
Kuvio 4. Aikuisten käyttämä rahamäärä vaatteisiin.

Yli puolet leirikoululaisista ei ostanut Kuusamosta lainkaan matkamuistoja. Matkamuistoihin käytettiin rahaa kaikkiaan verrattain vähän. Vain alle 10 % nuorista vastaajista kertoi käyttäneensä enemmän kuin 20 euroa matkamuistoihin, näistä vain 2,8 % kertoi käyttäneensä enemmän kuin 50 euroa. (Kuvio 5).

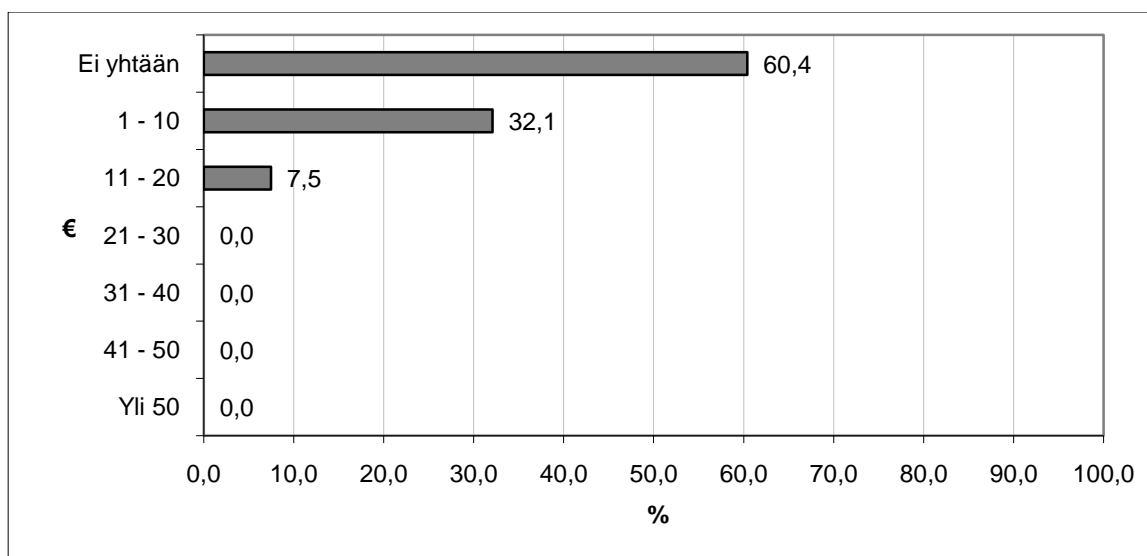
Kuvio 5. Leirikoululaisten käyttämä rahamäärä matkamuistoihin.

Aikuiset käyttivät matkamuistoihin rahaa jonkin verran enemmän kuin nuoret. Vaikka lähes puolet aikuisistakaan eivät ostaneet matkamuistoja lainkaan, he kuitenkin tekivät kalliimpia ostoja enemmän. Yli 25 % kertoi käyttäneensä matkamuistoihin enemmän kuin 20 euroa, näistä 3,7 % käytti yli 50 euroa. (Kuvio 6).

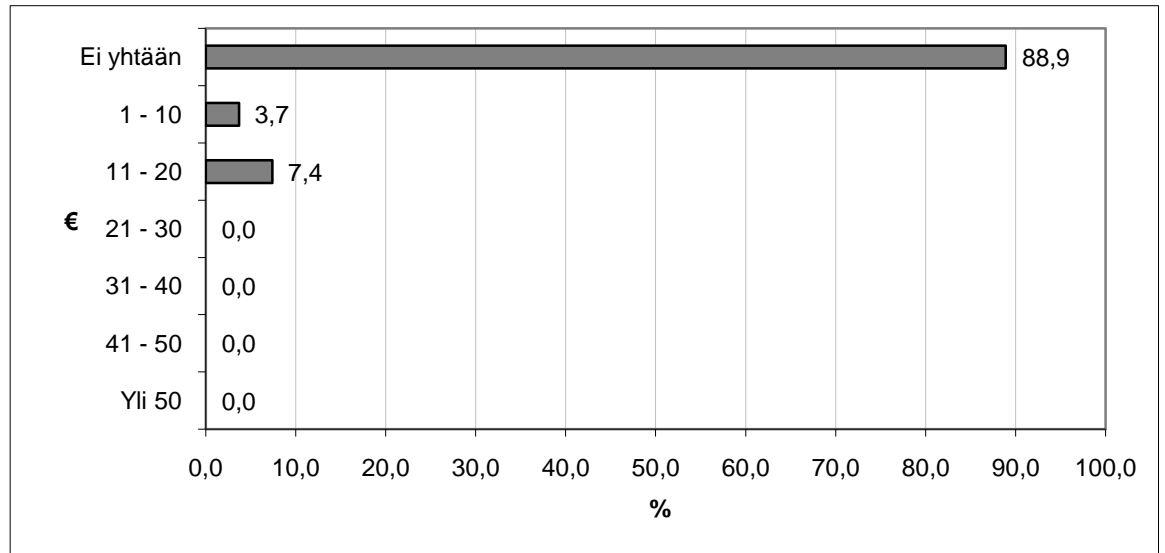
Kuvio 6. Aikuisten käyttämä rahamäärä matkamuistoihin.

Ruokailut sisältyvät Oivangissa majoituksen hintaan, mikä selittää sen, että leirikoululaiset käyttivät hyvin vähän rahaa ulkona syömiseen. Kaikki kyselyyn vastanneista käyttivät rahaa ulkona syömiseen 20 euroa tai vähemmän. Yli 60 % ei käyttänyt rahaa Oivangin ulkopuolisiin ruokailuihin ollenkaan. (Kuvio 7).

Kuvio 7. Leirikoululaisten käyttämä rahamäärä ulkona syömiseen.

Aikuiset käyttivät ulkona syömiseen rahaa vielä nuoriakin vähemmän. Myös aikuisten vastausten perusteella kaikki käyttivät rahaa 20 euroa tai vähemmän, lähes 90 % vastanneista käyttivät vain Oivangin tarjoamia ruokapalveluita. (Kuvio 8).

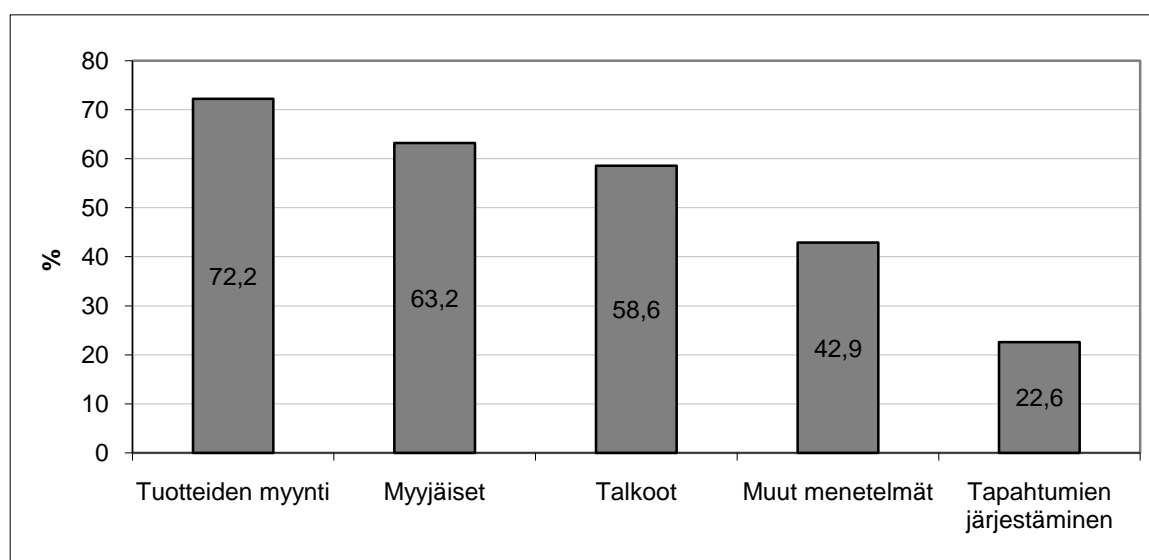

Kuvio 8. Aikuisten käyttämä rahamäärä ulkona syömiseen.

Seuraavissa kuvioissa on laskettu yhteen kaikki ryhmän jäsenten vastaukset, sillä varainhankinnassa ovat olleet mukana sekä leirikoululaiset että ohjaajat.

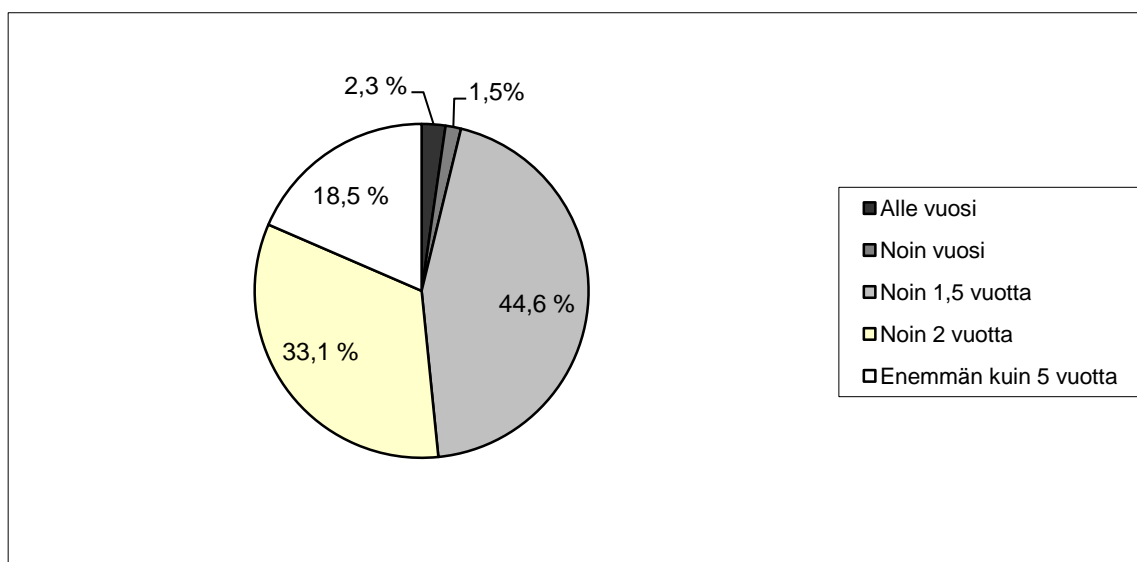
Suosituimpia varainhankintamenetelmiä ovat olleet tuotteiden myynti, myyjäiset sekä talkoot. Yli 20 % vastanneista ryhmistä oli käyttänyt varainhankinnassa myös muiden tapahtumien kuin myyjäisten järjestämistä. Monet ryhmistä olivat käyttäneet kaikkia kyselylomakkeessa annettuja vaihtoehtoja.

Kyselylomakkeessa kysyttiin myös avoimena kysymyksenä muita mahdollisia varainhankintamenetelmiä. 42,9 % ryhmistä oli käyttänyt myös muita menetelmiä. Useimmiten kyseessä oli kuukausiraha tai leirikoululaisten vanhemmat maksoivat matkan. (Kuvio 9).

Kuvio 9. Varainhankintaan käytetyt menetelmät.

Varainhankintaan on suurimmalla osalla ryhmistä mennyt vähintään vuosi. Alle vuodessa kerätyt varat selittynevät leireillä, jotka vanhemmat olivat maksaneet. Alle vuodessa varat oli hankkinut vain 2,3 % ryhmistä. Suurimmalla osalla aikaa kului noin 1,5 vuotta. Ryhmistä 33,1 % käytti varainhankintaan noin 2 vuotta ja jopa 18,5 % käytti aikaa enemmän kuin 5 vuotta. (Kuvio 10).

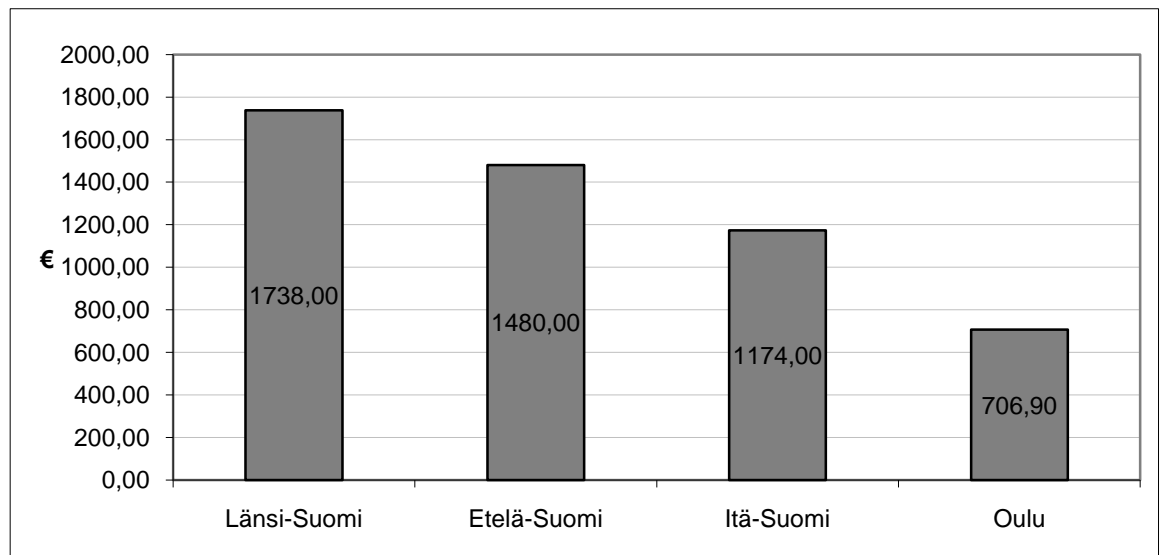

Kuvio 10. Varainhankintaan käytetty aika.

Vastaajia oli verrattain vähän, joten tilastollisesti seuraavat tulokset eivät ole välttämättä merkitseviä. Tuloksia voidaan kuitenkin hyödyntää asiakkaiden segmentoinnissa ja markkinoinnin kohdentamisessa.

Tarkasteltaessa ryhmien paikkakunnalle tuomaa rahaa, tutkimus antaa tuloksen 1149,88 € / leirikoulupäivä. Tämä summa sisältää ryhmän käyttämät rahat ohjelmapalveluihin, kuljetuksiin, majoituksiin sekä ruokailuihin, mikäli ne eivät ole sisältyneet majoituksen hintaan. Summa on saatu laskemalla yhteen kaikkien vastaajien käyttämät rahat ja jakamalla ne kaikkien vastaajien yhteenlaskettuja leiripäiviä kohden. Tähän summaan eivät sisälly aiemmin käsitellyt henkilökohtaiset hankinnat. Yhtä nuorta kohden saatavaa summaa tutkimuksesta ei voida laskea, koska kyselylomake oli luokiteltu valmiiksi.

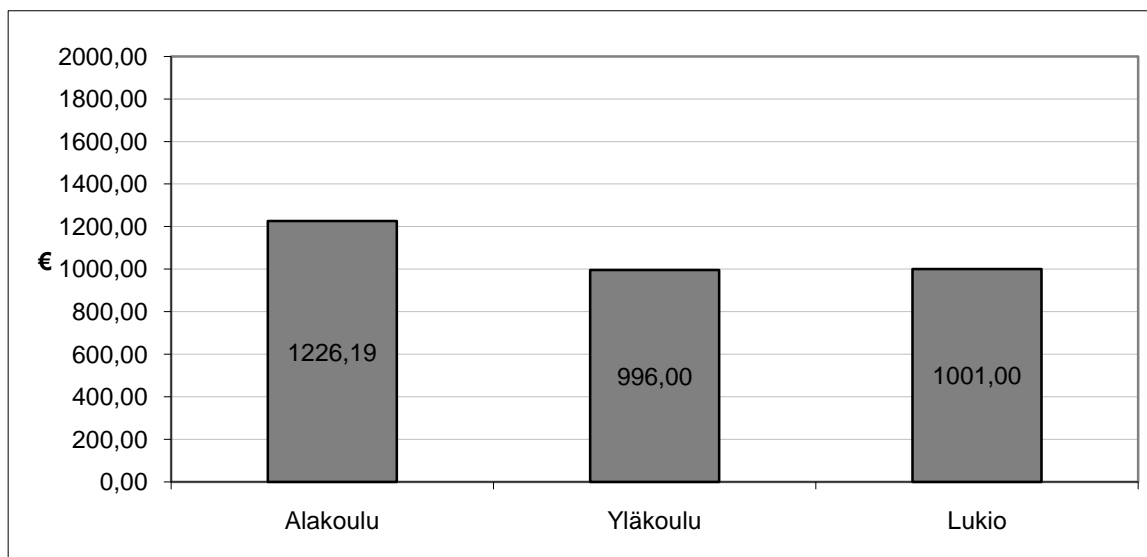
Kuvion 11 perusteella näyttää siltä, että Oulun alueelta tulevat ryhmät toisivat Kuusamoon vähiten rahaa. Seuraavaksi vähiten rahaa toivat Itä-Suomen ryhmät. Eniten rahaa alueelle jättivät Länsi-Suomen ryhmät, keskimäärin 1738,00 euroa/ leirikoulupäivä. Tämän perusteella voidaan päätellä, että mitä lähempää vastaajat ovat Kuusamoon tulleet, sitä vähemmän he ovat käyttäneet rahaa, matkamuistoihin esimerkiksi.

Kuvio 11. Leiripäivää kohden käytetty raha asuinalueittain tarkasteltuna

Kuviossa 12 on yhdistetty ammattikoululaisten ja lukiolaisten vastaukset yhdeksi. Isompien leirikoululaisten, eli yläkoululaisten ja lukiolaisten välillä leiripäivää kohden käytetyssä rahamäärässä ei näyttäisi olevan merkittävää eroa. Kuvion 12 perusteella alakoululaisten leiripäivään käytetään selkeästi enemmän rahaa, jopa noin 200 euroa enemmän kuin yläkoululaisten ja lukiolaisten leirikoulupäivään.

Kuvio 12. Leiripäivää kohden käytetty raha kouluasteittain tarkasteltuna

7 POHDINTA

Olen kotoisin Kuusamosta, joten tuntui luontevalta tehdä opinnäytetyö sikäläiselle yritykselle. Aiheen minulle tarjosi Pirkko Määttä Oivangin nuorisokeskuksesta. Oli mielenkiintoista tutkia, minkälaisia summia Oivangin asiakkaat tuovat Kuusamoon, sillä vaikka summat ehkä ovat pieniä verrattaessa Kuusamon koko matkailutuloon, niin merkittävää on, että nuorisokeskus tuo paikkakunnalle suuriakin asiakasryhmiä ympäri vuoden. Vastausten perusteella kaikki ryhmät jättivät rahaa Kuusamoon leirikoulunsa aikana. Tutkimus osoittaa, että ryhmät jättävät rahaa, ja koska Oivanki rahoittaa toimintansa asiakkailta saamallaan tuloilla sekä valtion avustuksilla, on jokainen Kuusamoon jätetty sentti matkailutuloa.

Oivanki ostaa ohjelmapalveluita paikallisilta ohjelmapalveluyrittäjiltä, joten nämä hyötyvät nuorisokeskuksen toiminnasta. Lisäksi leirikoululaiset käyttävät rahaa Kuusamossa ollessaan myös muihin palveluihin. Näin ollen ryhmä saattaa jättää rahaa enemmän alueen muille yrittäjille kuin Oivankiin.

Leirikoulut siis tuovat rahaa alueen yrittäjille. Summat ovat pieniä Kuusamon matkailutulon huomioon ottaen, mutta pienistä puroista kertyy suuret virrat. Voidaan myös olettaa, että leirikoululla voisi olla vaikutusta pidemmällä tähtäimelläkin. Kuusamossa leirikoulussa ollut nuori tai ohjaaja voi innostua paikasta ja tulla perheensä kanssa matkalle toistekin.

7.1 Omia huomioita ja arvioita vastauksista

Tutkimuksesta nousi esille muutamia mielenkiintoisia ilmiöitä, joiden taustoja olisi mielenkiintoista jatkossa selvittää. Tässä tutkimuksessa ei ollut tarkoitusta etsiä näitä selityksiä, joten ne jäävät nyt omien arvailujeni varaan. Omien arvailujeni lisäksi tässä olisi paikka jatkotutkimukselle.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että Oulun seudulta tulleet ryhmät käyttivät vähemmän rahaa leirikoulupäivää kohden kuin Etelä- ja Länsi-Suomesta tulleet ryhmät. Läheltä tulleet ryhmät tuskin ostavat paljon matkamuistoja. He tulevat varmasti omalla linja-autolla, joten kuljetuksiin ei käytetä rahaa. Ohjelmapalvelut tuskin eroavat Kuusamossa paljoa alueen omasta tarjon-

nasta, joten niihinkään ei ehkä panosteta. Jotain täysin uutta ja erilaista tulisi siis kehittää Oulun alueelta tuleville ryhmille.

Opinnäytetyössä todetaan, että vaate- ja matkamuisto-ostoihin käytetään rahaa erittäin vähän, jos ollenkaan. Tämä varmasti selittyy sillä, että leirikoulun aikana ei ole juuri aikaa käydä ostoksilla. Eikä Kuusamon valikoimat ole kovin laajat. Tutkimuksessa ei eritelty sitä, kuinka paljon eri alueilta tulevat leiriläiset käyttävät rahaa vaatteisiin tai matkamuistoihin, mutta voidaan olettaa, että isommista kaupungeista tulevat ryhmät eivät käytä rahaa vaatteisiin ja että Kuusamon lähialueilta tulevat eivät osta matkamuistoja. Leirikoulujen ohjelmiin ja aikatauluihin tuskin tullaan jatkossakaan lisäämään aikaa ostoksille, joten tämä tilanne tuskin muuttuu. Ehkä ohjelmapalveluyrittäjät voisivat lisätä oman ohjelmansa loppuun käynnin paikallisessa matkamuistoliikkeessä.

Ruokapalveluihin rahaa käytettiin erittäin vähän. Tämä selittyy tietenkin sillä, että ruokailut sisältyvät Oivangissa majoituksen hintaan ja ryhmät luonnollisesti käyttävät sitä palvelua. Muutammat ryhmät ovat käyttäneet rahaa ulkona syömiseen, todennäköisimmin paikkakunnalle tullessaan tai pois lähtiessään. Aikataulut eivät varmaan anna mahdollisuutta käydä ulkona syömässä leirikoulun aikana, mutta ehkä yhtenä ohjelmanumerona voisi olla jokin ”eksoottinen” ruokailu Oivangin ulkopuolella. Tällä saataisiin aikaan lisätuloja paikallisille yrittäjille ja tilaisuus saada paikallista ruokaa tunnetuksi. Todennäköisimmin nämä ryhmät, jotka ovat Kuusamossa ruokailleet, ovat syöneet jossakin valtakunnallisen ketjun ravintolassa. Ohjelmapalvelutuotteena ruokailu voitaisiin ohjata johonkin paikalliseen, erikoiseen ravintolaan.

Tutkimuksesta käy ilmi myös sellainen kiintoisa seikka, että Ahvenanmaalta ei tullut yhtään ryhmää leirikouluun Kuusamoon. Ahvenanmaaltakin varmaan järjestetään leirikouluja, joten tässä voisi olla tarvetta kohdistaa Kuusamon ja Oivangin markkinointia mielenkiintoisena kohteena ahvenanmaalaisille.

7.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Jatkotutkimusmahdollisuuksia ajatellen kyselylomaketta pitäisi tarkentaa ja tutkimuksessa esille tulleet ongelmat tulisi korjata. Tässä tutkimuksessa ongelmia aiheuttivat kyselylomakkeen puutteet. Näistä puutteista huolimatta esille saatiin nostettua mielenkiintoisia ja tärkeitäkin lukuja. Mielenkiintoista olisi jatkossa tutkia esimerkiksi sitä, kuinka paljon rahaa leiri-

koulussa käytetään yhtä nuorta kohden. Nyt tuota tietoa ei voitu laskea, koska kyselylomake oli valmiiksi luokiteltu.

Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia myös oikeita selityksiä tässä tutkimuksessa esille tullessiin asioihin, miksi esimerkiksi alakoululaisten leirikoulupäivään käytetään yli 200 euroa enemmän kuin isompien leiriläisten päivään.

Tutkimusta voisi jatkossa laajentaa myös koskemaan pidempää ajanjaksoa, voitaisiin tutkia vaikuttaako vuodenaika ja sesonki leirikoulupäivää kohden käytettyyn rahasummaan. Nyt kyselyt tehtiin vain kevään 2008 aikana.

7.3 Oman asiantuntijuuden pohdinta

Tilastollinen tutkimus oli minulle erittäin haastavaa. Olen enemmän konkreettisen toiminnan osaaaja ja alun perin tarkoitukseni olikin tehdä toiminnallinen opinnäytetyö. Kun toimeksiantaja ei tuolle alkuperäiselle suunnitelmalle löytynyt, tartuin mahdollisuuteen tehdä opinnäytetyö aiheesta, joka ensivaikutelmaltaan oli vaikea eikä niin kiinnostava. Mitä pidemmälle työssä pääsin, sitä kiinnostavampi ja haastavampi se oli. Ehkä olikin järkevää tehdä opinnäytetyö aiheesta, jota en muuten koskaan olisi tullut ajatelleeksi. Ja käyttää ohjelmia ja tietoja, joita muuten olisin vältellyt. Voin nyt sanoa, että tämän opinnäytetyön kautta opin uutta. Mikäli olisin tehnyt opinnäytteeni alkuperäisen suunnitelman mukaan, olisin ehkä tullut menneeksi siitä mistä aita on matalin. En voi sanoa, että hallitsen tilasto-ohjelmia, mutta ainakin olen niihin nyt tutustunut.

Kyselylomakkeen teko oli vaikeaa. Kolmelta suunnalta tuli erilaisia ohjeita, toisinaan ristiriidassa keskenään. Kyselylomake oli koko tutkimuksen perusta ja siinä olleet puutteet häiritsivät koko tutkimuksen tekoa. Välillä jouduin muuttamaan alkuperäistä suunnitelmaa, esimerkiksi en voinutkaan tutkia sitä, kuinka paljon rahaa käytettiin yhtä leiriläistä kohden vaan tutkinkin, paljonko yksi ryhmä jättää rahaa. Paljon piti muuttaa alkuperäistä suunnitelmaa, mutta kiinnostavia ja tärkeitäkin asioita sain nostettua esille.

Haastavinta tässä koko opinnäytetyöprosessissa on ollut löytää aikaa ja henkisiä voimavaroja tehdä koko työtä, sillä opinnäytteen tekeminen ajoittui oman elämäni vaikeimpaan aikaan.

Opinnäytetyön tekeminen kesti, mutta sen valmistuttua voin sanoa, että olen periksiantamaton ja pystyn toimimaan myös paineen alla.

LÄHTEET

KIRJALLISUUS

Harjunpää, M., Paananen, T., Parviainen, J. & Saarainen, P. 1994. Elämän siiville. Isoskouluttajan käsikirja. Juva: WSOY:n graafiset laitokset.

Heikkilä, T. 1998. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Oy Edita Ab.

Heikura, T. & Soukkamäki, J. 1990. Leirikoulu ja sen suunnittelu. Leirikoulua pitäneiden ja pitämättömien opettajien käsityksiä leirikoulusta. Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma. Oulun yliopisto.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Ketola, T. 2002. Leirituuli. Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Lahdenperä, I., Virtanen, O., Saarinen, V. & Salmi, R. 1989. Leirikoulun käsikirja. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Oivangin Nuorisokeskus. 2007. Toimintaa ympäri vuoden Kuusamossa. Esite. Davas Oy / Koillismaan kirjapaino Oy.

Suomen Nuorisokeskukset ry. 2007. Nuorten keskellä, visio Suomen Nuorisokeskusten huomisesta 2015. Esite. Hämeen Offset-Tiimi Oy.

Vuoristo, K-V. 2002. Matkailun muodot. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Vuoristo, K-V. 2003. Matkailun maailma. Kansainvälisen matkailun maantiede. Porvoo: WS Bookwell Oy.

INTERNET

Matkailun edistämiskeskus. 2008. Matkailukohteiden kävijämäärät 2007. Saatavilla:

[http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/\(pages\)/Matkailukohteiden_k%C3%A4vij%C3%A4m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4t_2007?opendocument&ind=w5/mekfi/index.nsf&np=F-30.20](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/(pages)/Matkailukohteiden_k%C3%A4vij%C3%A4m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4t_2007?opendocument&ind=w5/mekfi/index.nsf&np=F-30.20) (luettu 26.5.2009)

Matkailun edistämiskeskus. 2008. Rajahaastattelututkimus 2008. Saatavilla:

[http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c1464a11d9a91af1c22575df00433b31/\\$FILE/A164%20Rajahaastattelututkimus%202008.pdf](http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c1464a11d9a91af1c22575df00433b31/$FILE/A164%20Rajahaastattelututkimus%202008.pdf) (luettu 20.10.2009)

Nuorisokeskus Oivanki. 2008. Nuorisokeskus Oivanki. Saatavilla:

<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/oivanki/index.htx> (luettu 29.3.2008.)

Nuorisokeskus Oivanki. 2008. Leirikoulut. Saatavilla:

<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/oivanki/ohjelmat.htx> (luettu 29.3.2008.)

Nuorisokeskus Oivanki. 2008. Tilat ja ruokailu. Saatavilla:

<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/oivanki/majoitus.htx> (luettu 29.3.2008.)

Nuorisokeskus Oivanki. 2008. Oivangissa on hyvä liikkua. Saatavilla:

<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/sivut-kuusamo/oivanki/liikunta.htx> (luettu 29.3.2008.)

Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys. 2009. Rukan ja Kuusamon matkailun faktoja. Saatavilla:

<http://www.ruka.fi/yhdistys/?id=140> (luettu 26.5.2009)

Ruka-Kuusamo Matkailuyhdistys. 2009. Kuusamon matkailun tunnuslukuja. Saatavilla:
http://www.ruka.fi/site_images/kuusamo0209.pdf (luettu 28.5.2009).

Suomen nuorisokeskukset. 2008. Nuorisokeskus: Paljon enemmän kuin osaat ajatella. Saatavilla:

<http://www.nnc.fi/snk/pdf/NKYleisesite.pdf> (luettu 26.3.2008.)

Suomen nuorisokeskukset. 2008. Nuorisotyön ytimessä toiminnallisin menetelmin. Saatavilla:

<http://www.nnc.fi/snk/pdf/NKYleisesite.pdf> (luettu 26.3.2008.)

Tämä on liite 1. Saate kyselyyn.

Arvoisa vastaanottaja,

Olen Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelija. Opiskelen kolmatta vuotta matkailun koulutusohjelmassa. Teen opinnäytetyön Oivangin nuorisokeskukselle, aiheenani on leirikoulujen tuoma matkailutulo Kuusamossa.

Kyselyt tehdään erikseen leirikoululaisille ja heidän ohjaajilleen. Tulokset tulen käsittelemään luottamuksellisesti ja nimettöminä. Saamiani vastauksia käytän ainoastaan opinnäytetyössäni. Opinnäytetyöni ohjaajana Kajaanin ammattikorkeakoulussa toimii palveluliiketoiminnan t&k-yliopettaja Virpi Kaikkonen ja Oivangin nuorisokeskuksessa yhteyshenkilö tutkimukseeni liittyen on toiminnanjohtaja Pirkko Määttä.

Toivoisin, että teiltä löytyy aikaa vastata kyselyyni.

Keväisin terveisin

Eija Majava

Eija Majava

mmm5meijam@kajak.fi

Tämä on liite 2. Kysely leiriläisille.

Rastittakaa aina yksi vaihtoehto, ellei toisin mainita.

Henkilötiedot

1. Ikä _____

2. Sukupuoli

___ Tyttö   ___ Poika

3. Asuinpaikka (lääni)

___ Etelä-Suomi   ___ Länsi-Suomi   ___ Itä-Suomi   ___ Oulu

___ Lappi   ___ Ahvenanmaa

4. Koulu

___ Ala-aste ___ Yläaste   ___ Lukio

Rahankäyttö leirikoulun aikana

Arvioi rahankäyttöäsi suunnilleen. Mainitse vain Kuusamossa käyttämäsi rahat, ei siis matkalla tehtyjä ostoja.

5. Kuinka kauan leirikoulu kesti?

___ 1 päivän ___ 2 päivää   ___ 3 päivää   ___ 4 päivää

___ 5 päivää ___ Enemmän kuin 5 päivää

6. Kuinka paljon rahaa käytit päivittäistavarakauppaan leirikoulun aikana? (karkit, limsat ym.)

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €

___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

KÄÄNNÄ!

7. Ostitko vaatteita vierailun aikana? Paljonko käytit rahaa vaatteisiin?

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €
___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

8. Ostitko matkamuistoja, tuluaisia tai kortteja? Paljonko käytit rahaa niihin?

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €
___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

9. Kävitkö ulkona syömässä? (yhteisten ruokailujen lisäksi) Paljonko rahaa käytit siihen?

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €
___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

10. Muut hankinnat: Ostitko Kuusamossa ollessasi jotain muuta, mitä ei tällä listalla ole? Mitä, ja kuinka suurella rahasummalla? (esim. pääsylippuja elokuviin tms.)

---

11. Miten luokkasi keräsi rahaa leirikoulua varten? (rastita kaikki sopivat vaihtoehdot)

___ Talkoot
___ Myyjäiset
___ Erilaisten tuotteiden myynti (karkit, lehti tms.)
___ Discon tai muun tapahtuman järjestäminen
___ Joku muu, mikä?

---

12. Kauanko keräsitte rahaa leirikouluanne varten?

Kiitos vastauksestasi!

Tämä on liite 3. Kysely leirikoulujen ohjaajille.

Rastittakaa yksi vaihtoehto, ellei toisin mainita. Ryhmää koskevissa kysymyksissä vastatkaa koko ryhmän osalta yhteensä.

Ryhmän tiedot

13. Lähtöalue?

☐ Etelä-Suomi   ☐ Länsi-Suomi   ☐ Itä-Suomi   ☐ Oulu
☐ Lappi   ☐ Ahvenanmaa

14. Koulu

☐ Ala-aste ☐ Yläaste   ☐ Lukio

15. Kuinka kauan leirikoulu kesti?

☐ 1 päivän ☐ 2 päivää   ☐ 3 päivää   ☐ 4 päivää
☐ 5 päivää ☐ Enemmän kuin 5 päivää

4. Montako lasta / nuorta ryhmäänne kuului?

☐ 1 – 5   ☐ 6 – 10   ☐ 11 – 15   ☐ 16 – 20
☐ 21 – 25 ☐ 26 – 30   ☐ Enemmän kuin 30

5. Paljonko ryhmänne käytti rahaa majoitukseen? (yhteensä)

---

6. Paljonko rahaa kului ruokailuihin?

---

7. Paljonko rahaa käytettiin erilaisiin ohjelmapalveluihin Kuusamon alueella? Minkälaisia ohjelmapalveluita käytitte?

---

8. Kävittekö kohteissa, joihin oli pääsymaksu? Paljonko rahaa niihin kului?

KÄÄNNÄ!

9. Käytittekö erilaisia kuljetuspalveluita Kuusamossa? Paljonko niihin kului rahaa?

Henkilökohtainen rahankäyttö

Arvioi rahankäyttöäsi vain Kuusamon alueella.

10. Kuinka paljon rahaa käytit päivittäistavarakauppaan leirikoulun aikana?

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €
___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

11. Ostitko vaatteita vierailun aikana? Paljonko käytit rahaa vaatteisiin?

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €
___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

12. Ostitko matkamuistoja, tuliaisia tai kortteja? Paljonko käytit rahaa niihin?

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €
___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

13. Kävitkö ulkona syömässä? (yhteisten ruokailujen lisäksi) Paljonko käytit rahaa siihen?

___ En yhtään   ___ 1 - 10 €   ___ 11 - 20 €   ___ 21 - 30 €
___ 31 - 40 €   ___ 41 - 50 €   ___ Yli 50 €

14. Muut hankinnat: Ostitko Kuusamossa ollessasi jotain muuta, mitä ei tällä listalla ole? Mitä, ja kuinka suurella rahasummalla? (esim. liput elokuviin tms.)

---

15. Miten luokka keräsi rahaa leirikoulua varten? (Rastita kaikki sopivat vaihtoehdot)

☐ Talkoot

☐ Myyjäiset

☐ Erilaisten tuotteiden myynti (karkit, lehti tms.)

☐ Discon tai muun tapahtuman järjestäminen

☐ Joku muu, mikä?

---

13. Kuinka kauan rahanhankinta kesti?

Kiitos vastauksestasi!

Tämä on liite 4. Kysely leirikoulujen valvojille.

Rastittakaa aina yksi vaihtoehto, ellei toisin mainita.

Henkilötiedot

16. Ikä _____

17. Sukupuoli

☐ Nainen ☐ Mies

18. Asuinpaikka (lääni)

☐ Etelä-Suomi   ☐ Länsi-Suomi   ☐ Itä-Suomi   ☐ Oulu
☐ Lappi   ☐ Ahvenanmaa

19. Mistä koulusta leiriläiset ovat?

☐ Ala-aste ☐ Yläaste   ☐ Lukio

20. Kuinka kauan leirikoulu kesti?

☐ 1 päivän ☐ 2 päivää   ☐ 3 päivää   ☐ 4 päivää
☐ 5 päivää ☐ Enemmän kuin 5 päivää

Rahankäyttö leirikoulun aikana

Arvioi rahankäyttöäsi suunnilleen. Mainitse vain Kuusamossa käyttämäsi rahat, ei siis matkalla tehtyjä ostoja.

**21. Kuinka paljon rahaa käytit päivittäistavarakauppaan leirikoulun aikana? (kar-
kit, limsat ym.)**

☐ En yhtään   ☐ 1 - 10 €   ☐ 11 - 20 €   ☐ 21 - 30 €
☐ 31 - 40 €   ☐ 41 - 50 €   ☐ Yli 50 €

Käännä!

22. Ostitko vaatteita vierailun aikana? Paljonko käytit rahaa vaatteisiin?

☐ En yhtään   ☐ 1 - 10 €   ☐ 11 - 20 €   ☐ 21 - 30 €
☐ 31 - 40 €   ☐ 41 - 50 €   ☐ Yli 50 €

23. Ostitko matkamuistoja, tuliaisia tai kortteja? Paljonko käytit rahaa niihin?

☐ En yhtään   ☐ 1 - 10 €   ☐ 11 - 20 €   ☐ 21 - 30 €
☐ 31 - 40 €   ☐ 41 - 50 €   ☐ Yli 50 €

24. Kävitkö ulkona syömässä? (yhteisten ruokailujen lisäksi) Paljonko rahaa käytit siihen?

☐ En yhtään   ☐ 1 - 10 €   ☐ 11 - 20 €   ☐ 21 - 30 €
☐ 31 - 40 €   ☐ 41 - 50 €   ☐ Yli 50 €

25. Miten ryhmä keräsi rahaa leirikoulua varten? (rastita kaikki sopivat vaihtoehdot)

☐ Talkoot
☐ Myyjäiset
☐ Erilaisten tuotteiden myynti (karkit, lehti tms.)
☐ Discon tai muun tapahtuman järjestäminen
☐ Joku muu, mikä?

Kauanko keräsitte rahaa leirikouluanne varten?

☐ Alle vuoden
☐ Noin vuoden
☐ Noin 1,5 vuotta
☐ Noin 2 vuotta

___ Enemmän kuin 2 vuotta

Kiitos vastauksestasi!

Tämä on liite 5. Frekvenssitaulukko, rahankäyttö asuinalueen mukaan.

```
FREQUENCIES VARIABLES=Sraha
/STATISTICS=MEAN
/ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Notes		
Output Created		26-touko-2009 22:42:50
Comments		
Input	Data	C:\Documents and Settings
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	Asuinpaikka
	N of Rows in Working Data File	133
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=Sraha /STATISTICS=MEAN /ORDER=ANALYSIS.
Resources	Processor Time	0:00:00.016
	Elapsed Time	0:00:00.016

Statistics

Sraha

Etelä-Suomi	N	Valid	3
		Missing	76
	Mean		1480,0000
Länsi-Suomi	N	Valid	2
		Missing	11
	Mean		1738,0000
Itä-Suomi	N	Valid	2
		Missing	24
	Mean		1174,0000
Oulu	N	Valid	5
		Missing	9
	Mean		706,9000

Sraha

Asuinpaikka			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Etelä-Suomi	Valid	640,00	1	1,3	33,3	33,3
		1800,00	1	1,3	33,3	66,7
		2000,00	1	1,3	33,3	100,0
		Total	3	3,8	100,0	
	Missing	System	76	96,2		
	Total		79	100,0		
Länsi-Suomi	Valid	1001,00	1	7,7	50,0	50,0
		2475,00	1	7,7	50,0	100,0
		Total	2	15,4	100,0	
	Missing	System	11	84,6		
	Total		13	100,0		
Itä-Suomi	Valid	1168,00	1	3,8	50,0	50,0
		1180,00	1	3,8	50,0	100,0
		Total	2	7,7	100,0	
	Missing	System	24	92,3		

Total			26	100,0		
Oulu	Valid	399,33	1	7,1	20,0	20,0
		493,00	1	7,1	20,0	40,0
		587,50	1	7,1	20,0	60,0
		938,00	1	7,1	20,0	80,0
		1116,67	1	7,1	20,0	100,0
	Total		5	35,7	100,0	
	Missing	System	9	64,3		
Total			14	100,0		

Tämä on liite 6. Frekvenssitaulukko, rahankäyttö kouluasteen mukaan.

SORT CASES BY Skouluas.
 SPLIT FILE LAYERED BY Skouluas.
 FREQUENCIES VARIABLES=Sraha
 /STATISTICS=MEAN
 /ORDER=ANALYSIS.

Frequencies

Notes		
Output Created		26-touko-2009 22:44:40
Comments		
Input	Data	C:\Documents and Settings\
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	Skouluas
	N of Rows in Working Data File	133
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=Sraha /STATISTICS=MEAN /ORDER=ANALYSIS.
Resources	Processor Time	0:00:00.000
	Elapsed Time	0:00:00.030

Statistics

Sraha		
1,00	N	Valid
		8

Missing			73
Mean			1226,1875
2,00	N	Valid	3
		Missing	45
		Mean	996,0000
3,00	N	Valid	1
		Missing	2
		Mean	1001,0000

Sraha

Skouluas			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1,00	Valid	399,33	1	1,2	12,5	12,5
		493,00	1	1,2	12,5	25,0
		587,50	1	1,2	12,5	37,5
		938,00	1	1,2	12,5	50,0
		1116,67	1	1,2	12,5	62,5
		1800,00	1	1,2	12,5	75,0
		2000,00	1	1,2	12,5	87,5
		2475,00	1	1,2	12,5	100,0
		Total	8	9,9	100,0	
	Missing	System	73	90,1		
Total			81	100,0		
2,00	Valid	640,00	1	2,1	33,3	33,3
		1168,00	1	2,1	33,3	66,7
		1180,00	1	2,1	33,3	100,0
		Total	3	6,3	100,0	
	Missing	System	45	93,8		
Total			48	100,0		
3,00	Valid	1001,00	1	33,3	100,0	100,0
	Missing	System	2	66,7		
	Total		3	100,0		

Tämä on liite 7. Frekvenssitaulukko, kuinka varat hankittiin ja kauanko varainhankinta kesti.

FREQUENCIES VARIABLES=talkoot myyjais tuotem tapaht muu varakesto
/ORDER=ANALYSIS.

Frequencies

Notes		
Output Created		26-touko-2009 22:16:21
Comments		
Input	Data	C:\Documents and Settings
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	133
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=talkoot myyjais tuotem tapaht muu varakesto /ORDER=ANALYSIS.
Resources	Processor Time	0:00:00.000
	Elapsed Time	0:00:00.000

Statistics

		Keräsikö luokkasi rahaa pitämällä talkoita?	Keräsikö luokkasi rahaa järjestämällä myyjäisiä?	Keräsikö luokkasi rahaa tuotteiden myynneillä?	Keräsikö luokkasi rahaa järjestämällä tapahtumia?	Käyttikö luokkasi jotain muita menetelmiä varainhankintaan?
N	Valid	133	133	133	133	133
	Missing	0	0	0	0	0

Frequency Table

Keräsikö luokkasi rahaa pitämällä talkoita?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	78	58,6	58,6	58,6
	Ei	55	41,4	41,4	100,0
	Total	133	100,0	100,0	

Keräsikö luokkasi rahaa järjestämällä myyjäisiä?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	84	63,2	63,2	63,2
	Ei	49	36,8	36,8	100,0
	Total	133	100,0	100,0	

Keräsikö luokkasi rahaa tuotteiden myynneillä?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	96	72,2	72,2	72,2
	Ei	37	27,8	27,8	100,0
	Total	133	100,0	100,0	

Keräsikö luokkasi rahaa järjestämällä tapahtumia?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	30	22,6	22,6	22,6
	Ei	103	77,4	77,4	100,0
	Total	133	100,0	100,0	

Käyttikö luokkasi jotain muita menetelmiä varainhankintaan?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	57	42,9	42,9	42,9
	Ei	76	57,1	57,1	100,0
	Total	133	100,0	100,0	

Kauanko keräsitte rahaa leirikouluanne varten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Alle vuoden	3	2,3	2,3	2,3
	Noin vuoden	2	1,5	1,5	3,8
	Noin 1,5 vuotta	58	43,6	44,6	48,5
	Noin 2 vuotta	43	32,3	33,1	81,5
	Enemmän, kuin 5 vuotta	24	18,0	18,5	100,0
	Total	130	97,7	100,0	
Missing	System	3	2,3		
Total		133	100,0		

Tämä on liite 8. Frekvenssitaulukko, nuorten rahankäyttö.

FREQUENCIES VARIABLES=karkit vaatteet matkamu ruokai
/ORDER=ANALYSIS.

Frequencies

Notes			
Output Created		26-touko-2009 22:11:13	
Comments			
Input	Data	C:\	
	Active Dataset	DataSet1	
	Filter	<none>	
	Weight	<none>	
	Split File	Vastaajan rooli	
	N of Rows in Working Data File	133	
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.	
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.	
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=karkit vaatteet matkamu ruokai /ORDER=ANALYSIS.	
Resources	Processor Time	0:00:00.000	
	Elapsed Time	0:00:00.000	

Statistics

			Kuinka paljon käyttit rahaa päivittäistavarakauppaan?	Kuinka paljon käyttit rahaa vaatteisiin?	Kuinka paljon käyttit rahaa matkamuistoihin?	Kuinka paljon käyttit rahaa ulkona syömiseen?
Vastaajan rooli						
Nuori	N	Valid	105	105	106	106
		Missing	1	1	0	0

Aikuiset	N	Valid	27	26	27	27
		Missing	0	1	0	0

Frequency Table

Kuinka paljon käytit rahaa päivittäistavarakauppaan?

Vastaajan rooli			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuori	Valid	En yhtään	3	2,8	2,9	2,9
		1 - 10 euroa	63	59,4	60,0	62,9
		11 - 20 euroa	21	19,8	20,0	82,9
		21 - 30 euroa	6	5,7	5,7	88,6
		31 - 40 euroa	4	3,8	3,8	92,4
		41 - 50 euroa	4	3,8	3,8	96,2
		Yli 50 euroa	4	3,8	3,8	100,0
		Total	105	99,1	100,0	
	Missing	System	1	,9		
Total			106	100,0		
Aikuiset	Valid	En yhtään	6	22,2	22,2	22,2
		1 - 10 euroa	11	40,7	40,7	63,0
		11 - 20 euroa	7	25,9	25,9	88,9
		21 - 30 euroa	3	11,1	11,1	100,0
		Total	27	100,0	100,0	

Kuinka paljon käytit rahaa vaatteisiin?

Vastaajan rooli			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuori	Valid	En yhtään	91	85,8	86,7	86,7
		1 - 10 euroa	5	4,7	4,8	91,4
		11 - 20 euroa	3	2,8	2,9	94,3

		21 - 30 euroa	4	3,8	3,8	98,1
		31 - 40 euroa	1	,9	1,0	99,0
		Yli 50 euroa	1	,9	1,0	100,0
		Total	105	99,1	100,0	
	Missing	System	1	,9		
	Total		106	100,0		
Aikuiset	Valid	En yhtään	19	70,4	73,1	73,1
		1 - 10 euroa	1	3,7	3,8	76,9
		11 - 20 euroa	1	3,7	3,8	80,8
		21 - 30 euroa	1	3,7	3,8	84,6
		41 - 50 euroa	3	11,1	11,5	96,2
		Yli 50 euroa	1	3,7	3,8	100,0
		Total	26	96,3	100,0	
	Missing	System	1	3,7		
	Total		27	100,0		

Kuinka paljon käytit rahaa matkamuistoihin?

Vastaajan rooli			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuori	Valid	En yhtään	55	51,9	51,9	51,9
		1 - 10 euroa	25	23,6	23,6	75,5
		11 - 20 euroa	18	17,0	17,0	92,5
		21 - 30 euroa	1	,9	,9	93,4
		31 - 40 euroa	3	2,8	2,8	96,2
		41 - 50 euroa	1	,9	,9	97,2
		Yli 50 euroa	3	2,8	2,8	100,0
		Total	106	100,0	100,0	
Aikuiset	Valid	En yhtään	13	48,1	48,1	48,1
		1 - 10 euroa	3	11,1	11,1	59,3
		11 - 20 euroa	3	11,1	11,1	70,4
		21 - 30 euroa	4	14,8	14,8	85,2
		31 - 40 euroa	3	11,1	11,1	96,3

	Yli 50 euroa	1	3,7	3,7	100,0
	Total	27	100,0	100,0	

Kuinka paljon käytit rahaa ulkona syömiseen?

Vastaaajan rooli			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuori	Valid	En yhtään	64	60,4	60,4	60,4
		1 - 10 euroa	34	32,1	32,1	92,5
		11 - 20 euroa	8	7,5	7,5	100,0
		Total	106	100,0	100,0	
Aikuiset	Valid	En yhtään	24	88,9	88,9	88,9
		1 - 10 euroa	1	3,7	3,7	92,6
		11 - 20 euroa	2	7,4	7,4	100,0
		Total	27	100,0	100,0	

Tämä on liite 9. Frekvenssitaulukko, taustatiedot.

FREQUENCIES VARIABLES=sukup asuinp kouluas
/ORDER=ANALYSIS.

Frequencies

Notes		
Output Created		26-touko-2009 22:08:55
Comments		
Input	Data	C:\Documents and Settings\
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	Vastaaajan rooli
	N of Rows in Working Data File	133
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=sukup asuinp kouluas /ORDER=ANALYSIS.
Resources	Processor Time	0:00:00.000
	Elapsed Time	0:00:00.000

Statistics

Vastaaajan rooli	Sukupuoli	Asuinpaikka	Kouluaste
------------------	-----------	-------------	-----------

Nuori	N	Valid	105	105	105
		Missing	1	1	1
Aikuiset	N	Valid	26	27	27
		Missing	1	0	0

Frequency Table

Sukupuoli

Vastaaajan rooli			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuori	Valid	Tyttö	54	50,9	51,4	51,4
		Poika	51	48,1	48,6	100,0
		Total	105	99,1	100,0	
	Missing	System	1	,9		
		Total	106	100,0		
Aikuiset	Valid	Tyttö	13	48,1	50,0	50,0
		Poika	13	48,1	50,0	100,0
		Total	26	96,3	100,0	
	Missing	System	1	3,7		
		Total	27	100,0		

Asuinpaikka

Vastaaajan rooli			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuori	Valid	Etelä-Suomi	67	63,2	63,8	63,8
		Länsi-Suomi	6	5,7	5,7	69,5
		Itä-Suomi	23	21,7	21,9	91,4
		Oulu	9	8,5	8,6	100,0
		Total	105	99,1	100,0	
	Missing	System	1	,9		

Total			106	100,0		
Aikuiset	Valid	Etelä-Suomi	12	44,4	44,4	44,4
		Länsi-Suomi	7	25,9	25,9	70,4
		Itä-Suomi	3	11,1	11,1	81,5
		Oulu	5	18,5	18,5	100,0
		Total	27	100,0	100,0	

Kouluaste

Vastaajan rooli			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuori	Valid	Alakoulu	63	59,4	60,0	60,0
		Yläkoulu	40	37,7	38,1	98,1
		Ammioppilaitos	2	1,9	1,9	100,0
		Total	105	99,1	100,0	
	Missing	System	1	,9		
Total			106	100,0		
Aikuiset	Valid	Alakoulu	18	66,7	66,7	66,7
		Yläkoulu	8	29,6	29,6	96,3
		Lukio	1	3,7	3,7	100,0
		Total	27	100,0	100,0	